

Politika
přípravy
na stárnutí
v České
republice

2015

**Ageing Policy
in the Czech Republic**

Politika přípravy na stárnutí
v České republice

2015

Ageing Policy
in the Czech Republic

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

europaean
social fund
in the czech
republic

EUROPEAN UNION

HUMAN RESOURCES AND
EMPLOYMENT OPERATIONAL
PROGRAMME

SUPPORTING
YOUR FUTURE
www.esfcr.cz

Obsah Contents

1	Česká republika – základní informace	6
	Czech Republic – Basic Information	7
2	Stárnutí populace v ČR	8
	Ageing in the Czech Republic	9
3	Hlavní opatření přijatá v rámci politiky přípravy na stárnutí v ČR	10
	Main Measures of the Ageing Policy in the Czech Republic	11
3.1	Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice	14
	Implementation of the Ageing Policy in the Czech Republic	15
3.2	Zajištění a ochrana lidských práv starších osob	16
	Ensuring and Protecting Human Rights of Elderly People	17
3.3	Celoživotní učení	18
	Life-Long Learning	19
3.4	Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů	20
	Employment of Older Workers and Elderly People	21
3.5	Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce	24
	Volunteering and Intergenerational Cooperation	25
3.6	Kvalitní prostředí pro život seniorů	26
	Quality Environment for Life of Elderly People	27
3.7	Zdravé stárnutí	28
	Healthy Ageing	29
3.8	Péče o seniory s omezenou soběstačností	30
	Care for Elderly	31
4	Institucionální zajištění péče o seniory s omezenou soběstačností	32
	Institutional Provision of Care for Elderly People with Significant Loss of Functional Ability	33
4.1	Počet uživatelů sociálních služeb v České republice	34
	Number of Social Service Users in the Czech Republic	35
5	Inovativní projekty na úrovni obcí	38
	Innovative Projects at the Level of Municipalities	39
6	Institucionální zajištění politiky přípravy na stárnutí v ČR	40
	Institutional Support of the Ageing Policy in the Czech Republic	41
7	Přehled vybraných neziskových, výzkumných a vzdělávacích organizací spolupracujících na realizaci politiky přípravy na stárnutí	42
	List of Selected Non-profit, Research and Educational Organisations Cooperating on Implementation of the Ageing Policy	43

1. Česká republika – základní informace

Obyvatelstvo (2014)	muži	ženy	celkem
Věkové kategorie (%) (Zdroj: ČSÚ 2015)			
0–14	15,9	14,5	15,2
15–29	17,6	16,2	16,9
30–54	38,3	35,2	36,7
55–64	13,2	13,5	13,4
65+	15,0	20,6	17,8
80+	2,7	5,2	4,0
90+	0,2	0,7	0,5
Celkem 10 538 275 obyv.	49,1	50,9	100

Vzdělanostní kategorie (%) (Zdroj: Sčítání lidu 2011)			
základní vzdělání	16,0	29,8	23,1
středoškolské bez maturity	48,7	32,5	40,4
středoškolské s maturitou	25,0	30,4	27,8
vysokoškolské	8,4	5,7	7,0

Naděje na dožití (L_e v letech) (Zdroj: ČSÚ 2015)			
L _e při narození (2014)	75,8	81,7	
L _e v 65 letech (2014)	16,0	19,5	
Zdravá léta života při narození (Zdroj: 2013 – ECHI Data tool)	62,5	64,1	
Zdravá léta života ve věku 65 let (Zdroj: 2013 – ECHI Data tool)	8,5	8,9	

Obyvatelstvo (2015)	10 541 466
Hlavní město	Praha
Poč. obyvatel (2015)	1 259 079
Povrch	78 866 km ²
Hustota obyvatelstva	133 osob/km ²
Hrubá mzda	26 287 Kč
Míra inflace	0,4 %
Hrubý domácí produkt	4,6 %
Průmyslová výroba	6,3 %
Stavební výroba	4,7 %
Míra nezaměstnanosti	5,4 %
Úhrnná plodnost (2014)	1,5 dětí na ženu
Průměrný věk žen při narození dítěte (2014)	29,9 let
Kojenecká úmrtnost	2,7 ‰

(Zdroj: ČSÚ 2015)

INFOBOX 1

Důchodový systém

Zajištění na stáří je v ČR realizováno skrze systém sociálního zabezpečení a především výplatu starobního důchodu, který je hlavním zdrojem příjmu velké části seniorů v ČR. Financování systému je organizováno jako průběžný systém (tzv. pay-as-you-go). Výše důchodového věru závisí na datu narození a době pojištění, u žen i na počtu narozených a vychovaných dětí. Do předčasného starobního důchodu je možné odejít dříve při splnění zvláštních podmínek.

Průměrný měsíční starobní důchod	Ženy	10 050 Kč (370 €)
	Muži	12 259 Kč (450 €)
Počet starobních důchodců	2 355 144	
Náhradový poměr	cca 40 %	

(Zdroj: ČSSZ)

Důchodová kalkulačka: informace o věru odchodu do důchodu a odhad výše důchodu:
www.mpsv.cz/cs/2435

1. Czech Republic – Basic Information

Population (2014)	Men	Women	Total
Age Categories (%) (Source: CSO 2015)			
0-14	15.9	14.5	15.2
15-29	17.6	16.2	16.9
30-54	38.3	35.2	36.7
55-64	13.2	13.5	13.4
65+	15.0	20.6	17.8
80+	2.7	5.2	4.0
90+	0.2	0.7	0.5
Total population 10,538,275	49.1	50.9	100
Education Categories (%) (Source: 2011 Census)			
Primary education	16.0	29.8	23.1
Secondary education without secondary school-leaving exam	48.7	32.5	40.4
Secondary education with secondary school-leaving exam	25.0	30.4	27.8
University	8.4	5.7	7.0
Life Expectancy (L_e in years) (Source: CSO 2015)			
L _e at birth (2014)	75.8	81.7	
L _e at the age of 65 years (2014)	16.0	19.5	
Health life expectancy at birth (Source: 2013 – ECHI Data tool)	62.5	64.1	
Health life expectancy at the age of 65 (Source: 2013 – ECHI Data tool)	8.5	8.9	

Population (2015)	10,541,466
Capital city Population in 2015	Prague 1,259,079
Area	78,866 km ²
Population density	133 people/km ²
Gross wage	CZK 26,287
Inflation rate	0.4%
Gross domestic product	4.6%
Industrial production	6.3%
Construction production	4.7%
Unemployment rate	5.4%
Overall birth rate (2014)	1.5 children per woman
Average age of women at child birth (2014)	29.9 years
Infant death rate	2.7 ‰

(Source: CSO 2015)

INFO BOX 1

Pension System

In the Czech Republic (hereinafter referred to as the CR), a securing for old age is implemented through a social security system and particularly through payments of the old age pension which is the main source of income for many older persons in the CR. The funding of the system is designed as a pay-as-you-go system. The retirement age depends on the date of birth and the duration of insurance, and in case of women on the number of children born and raised. After meeting special requirements, a person can retire earlier.

Average monthly old-age pension	Women	CZK 10,050 (EUR 370)
	Men	CZK 12,259 (EUR 450)
Number of old age pensioners	2 355 144	
Replacement ratio	approx. 40 %	

(Source: ČSSZ)

Old age pension calculator: Information on the retirement age and estimate of the old age pension:
www.mpsv.cz/cs/2435

2. Stárnutí populace v ČR

Stárnutí populace je nejcharakterističtějším rysem demografického vývoje Evropy i České republiky:

- demografická struktura se mění v důsledku nižší míry porodnosti (rodí se méně dětí) a zvyšující se naději na dožití (lidé se dožívají vyššího věku);
- výsledkem je větší počet i podíl starších osob: dle předpovědí budou v roce 2050 tvořit seniori zhruba třetinu celé české populace;
- s navýšením podílu seniorů v populaci budou velmi pravděpodobně klesat počty nejmladších dětí i osob v ekonomicky aktivním věku;
- velký podíl seniorů tvoří ženy, které mají dlouhodobě vyšší naději na dožití, od roku 1989 ale naděje na dožití roste i u mužů;
- naděje na dožití ve zdraví je ovšem stále výrazně nižší, než celková délka naděje na dožití (u žen o zhruba 17 let; u mužů o 13 let), je proto nutné se nadále věnovat podpoře zdravého životního stylu a prevenci nemocí, aby získané roky byly především léty s vysokou kvalitou života.

INFOBOX 2.2

Změna počtu obyvatel v ČR v letech 2013–2050 podle projekce ČSÚ (2014)

	2013	2020	2030	2040	2050	změna 2013/2030	změna 2013/2050
0–14	1 560 296	1 616 190	1 398 151	1 309 250	1 332 721	-162 145	-227 575
15–64	7 188 211	6 744 462	6 570 871	6 182 981	5 656 010	-617 340	-1 532 201
20–64	6 677 946	6 271 291	6 024 619	5 712 416	5 218 801	-653 327	-1 459 145
55–64	1 466 023	1 296 630	1 411 443	1 509 998	1 301 957	-54 580	-164 066
65+	1 767 618	2 141 793	2 459 340	2 763 530	3 062 047	691 722	1 294 429
55–64 (% v popula- ci 20–64 let)	22,0	20,7	23,4	26,4	24,9	1,5	3,0
65+ (% v popula- ci celkem)	16,8	20,4	23,6	26,9	30,5	6,8	13,7
20–64 (%)	63,5	59,7	57,8	55,7	51,9	-5,7	-11,6
Celkem	10 516 125	10 502 445	10 428 362	10 255 761	10 050 778	-87 763	-465 347

2. Ageing in the Czech Republic

Population ageing is the most typical characteristics of the demographic development both in Europe and in the Czech Republic:

- The demographic structure changes as a result of a lower birth rate (fewer children are being born) and a growing life expectancy (people live to an older age);
- Consequently, the number and share of older persons are higher: In 2050, based on forecasts, older persons will account for about one third of the Czech population;
- Along with the increasing share of older persons in the population, it is very likely that the number of the youngest children and the economically active population will decrease;
- A great share of older persons is represented by women who have been showing a higher life expectancy in the long run; since 1989, however, life expectancy has been increasing for men as well;
- Nevertheless, health life expectancy is still significantly lower than the overall life expectancy (by 17 years for women and by 13 years for men). It is therefore necessary to continue paying attention to promotion of a healthy life style and prevention of diseases so that the years gained could be primarily years of high quality life.

INFO BOX 2.2

Change in the Number of Inhabitants in the CR in 2013–2050 Based on the CSO's Projection (2014)

	2013	2020	2030	2040	2050	Change 2013/2030	Change 2013/2050
0–14	1 560 296	1 616 190	1 398 151	1 309 250	1 332 721	-162 145	-227 575
15–64	7 188 211	6 744 462	6 570 871	6 182 981	5 656 010	-617 340	-1 532 201
20–64	6 677 946	6 271 291	6 024 619	5 712 416	5 218 801	-653 327	-1 459 145
55–64	1 466 023	1 296 630	1 411 443	1 509 998	1 301 957	-54 580	-164 066
65+	1 767 618	2 141 793	2 459 340	2 763 530	3 062 047	691 722	1 294 429
55–64 (% in pop. 20–64)	22,0	20,7	23,4	26,4	24,9	1,5	3,0
65+ (% in the total population)	16,8	20,4	23,6	26,9	30,5	6,8	13,7
20–64 (%)	63,5	59,7	57,8	55,7	51,9	-5,7	-11,6
Total	10 516 125	10 502 445	10 428 362	10 255 761	10 050 778	-87 763	-465 347

3. Hlavní opatření přijatá v rámci politiky přípravy na stárnutí v ČR

RADA VLÁDY PRO SENIORY A STÁRNUTÍ POPULACE

(dále jen Rada) je od roku 2006 stálým poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace.

- Rada byla zřízena na základě usnesení vlády ze dne 22. března 2006 č. 288 v návaznosti na usnesení vlády č. 1482 k Informaci o plnění Národního programu přípravy na stárnutí na období let 2003 až 2007.
- Cílem Rady je řešit na nejvyšší úrovni státní správy seniorskou problematiku a problémy spojené se stárnutím populace a podporovat celoživotní přípravu na zdravý, aktivní a důstojný život ve starším věku a aktivní zapojení seniorů do života společnosti.
- Rada zasedá nejméně třikrát ročně a informace o její činnosti jsou veřejnosti podávány skrze webovou stránku Úřadu vlády, resp. MPSV.

Rada na podporu své činnosti zřizuje své dočasné nebo trvalé pracovní skupiny. V současné době jsou to tyto: na ochranu práv seniorů, na podporu zaměstnávání starších osob, na podporu vzdělávání a dobrovolnictví, na podporu rozvoje služeb pro seniory.

Činnost Rady zabezpečuje sekretariát Rady, kterým je příslušný útvar Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně Oddělení politiky stárnutí.

POLITIKA PŘÍPRAVY NA STÁRNUTÍ V ČR

Politika přípravy na stárnutí je realizována a koordinována skrze platformu národních programů a plánů. Národní programy, resp. národní akční plány podporující pozitivní stárnutí jsou aktualizovány vždy jednou za pět let.

Národní programy na stárnutí byly poprvé zpracovány v návaznosti na stěžejní dokument OSN – Madridský mezinárodní akční plán pro problematiku stárnutí, který byl schválen v roce 2002 na II. světovém shromáždění OSN o stárnutí v Madridu. Základní teze

zazněly však ještě dříve, a to zejména v „Mezinárodním akčním plánu pro problematiku stárnutí“ (Vídeň 1982) a v „Zásadách OSN pro seniory“ (1991).

První český Národní program přípravy na stárnutí na období let 2003 až 2007 byl zpracován s cílem reagovat na demografický vývoj, uskutečňovat potřebné změny v souvislosti se stárnutím populace, podpořit rozvoj společnosti pro lidi všech věkových skupin, překonat a změnit dosavadní stereotypní pohledy na stárnutí a stáří, zlepšovat postavení seniorů v naší společnosti, a to vše skrze mezirezortní spolupráci a v koordinované součinnosti s jednotlivými kraji a obcemi.

INFOBOX 3

Active Ageing Index – AAI

Active Ageing Index (Index aktivního stárnutí) je složeným indikátorem srovnávacím míru využití potenciálu starších občanů v dané společnosti, a míru, do jaké jsou senioři posilováni a povzbuzováni k participaci na ekonomice, společnosti a k nezávislému životu.

V rámci indexu je shrnuto 22 indikátorů ve 4 dimenzích [zaměstnání; zapojení ve společnosti; nezávislý, zdravý a zabezpečený život; kapacita a podpůrné prostředí pro aktivní a zdravé stárnutí].

Průměrná hodnota AAI (2014) v zemích EU28 je 33,9 bodů. ČR je hodnocena s 34,4 body, což představuje 11. příčku. Společně s Estonskem na 10. příčce je to nejvyšší podíl dosažený mezi státy bývalého východního bloku. Nejlépe se v tomto hodnocení umístily Švédsko (44,9 b.), Dánsko (40,3 b.) a Nizozemí (40 b.).

Česká republika je relativně dobře hodnocena co do míry zapojení seniorů ve společnosti a rodině, malému riziku života v chudobě a samostatnému bydlení. Rezervy však jsou v podílech zaměstnaných ve vyšším věku i demografických ukazatelích délky naděje na dožití ve zdraví.

Zdroj: AAI 2014 Analytical Report

3. Main Measures of the Ageing Policy in the Czech Republic

THE GOVERNMENT COUNCIL FOR ELDERLY PEOPLE AND POPULATION AGEING

(hereinafter referred to as the Council) has been a permanent advisory body of the government for issues related to older persons and population ageing since 2006.

- The Council was established based on the Government Resolution No. 288 of 22 March 2006 following the Government Resolution No. 1482 regarding Information on implementation of the National Action Plan for Positive Ageing for the Period 2003–2007.
- The Council aims to deal with the old-people-related topics and problems associated with population ageing and promote life-long preparation for healthy, active and dignified life at old age and active integration of older persons into life of the society.
- The Council meets at least three times a year and information about its activities is provided to the public via websites of MoLSA (www.mpsv.cz/cs/2897).

To back up its activities, the Council forms temporary or permanent working groups. The current ones are as follows: for protection of older persons' rights, for promotion of older persons' employment, for promotion of education and voluntary work, for promotion of development of services for older persons.

The Council's activity is arranged by the Council secretariat which is the relevant department of the Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic, namely the Ageing Policy Unit.

THE AGEING POLICY IN THE CR

The Ageing Policy is implemented and coordinated via the platform of national programmes and plans. National programmes or national action plans promoting positive ageing are updated once every five years.

For the first time, ageing-related national programmes were drawn up as a follow-up to the UN main document – Madrid International Plan of Action on Ageing

– adopted in 2002 at the UN's Second World Assembly on Ageing in Madrid. However, the basic principles were defined even earlier, especially in the „International Plan of Action on Ageing“ (Vienna, 1982) and in „UN Principles for Older People“ (1991).

The first Czech National Action Plan for Positive Ageing for the Period 2003–2007 was drawn up in order to respond to the demographic development, to make necessary changes related to population ageing, to promote social development for people of all age categories, to overcome and change the existing stereotypical views of ageing and old age, to improve older people's position in our society, all of that by means of interdepartmental cooperation and coordinated cooperation among regions and municipalities.

INFO BOX 3

Active Ageing Index – AAI

The Active Ageing Index is a compound indicator comparing the degree of utilisation of older people's potential in a given society and the degree to what older persons are supported and encourages to participate in the economy, society and independent life.

The index summarises 22 indicators in 4 dimensions (employment; social involvement; independent, healthy and secure life; capacity and supportive environment for active and healthy ageing).

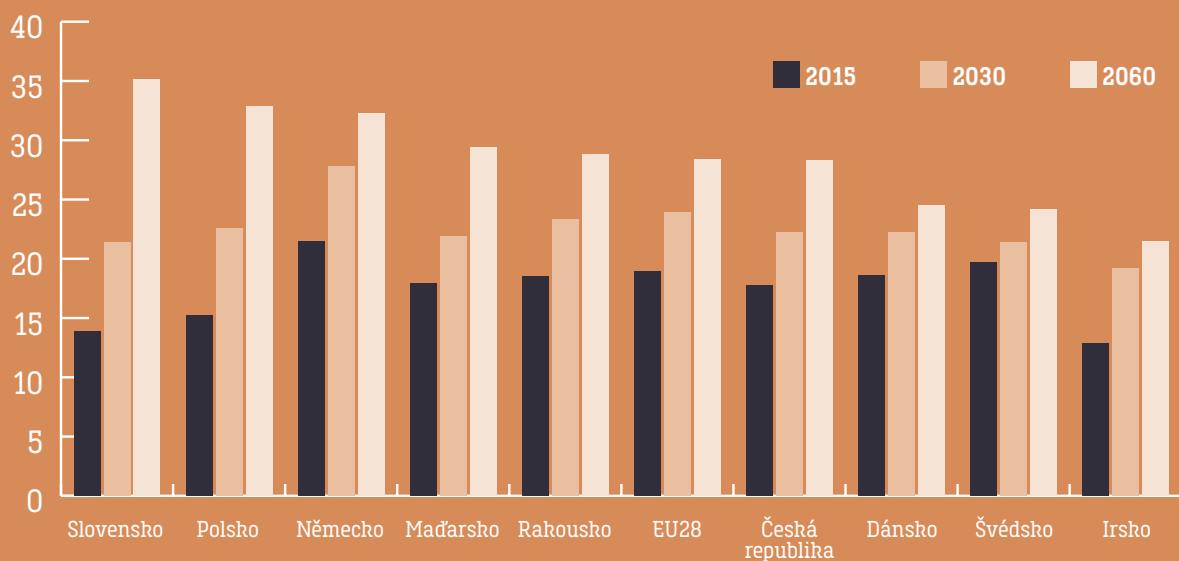
The average value of the AAI (2014) in the EU28 is 33.9 points. The CR scores 34.4 points, which means the 11th place. Together with Estonia at the 10th place, it is the highest score achieved among the countries of the former Eastern Bloc. The best score in this evaluation was received by Sweden (44.9 points), Denmark (40.3 points) and the Netherlands (40 points).

The Czech Republic has a relatively good evaluation with regard to the degree of integration of older persons into society and family, a low risk of life in poverty and independent housing. However, there are still drawbacks in insufficient shares of the employed at older age and demographic indicators of expectancy of life in good health.

Source: AAI 2014 Analytical Report

INFOBOX 3.1

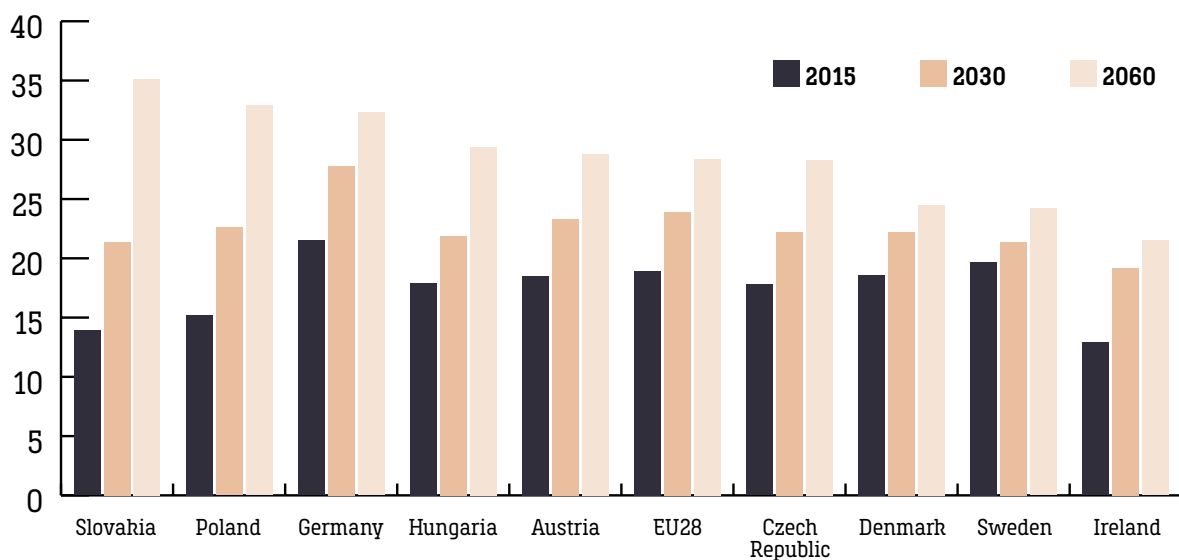
Populační projekce: podíl osob 65 let a starších
(vybrané země EU v %)

Zdroj: EUROSTAT [proj_13ndbims]

INFO BOX 3.1

Population Projection: Share of People 65+
(selected EU countries, in %)

Source: EUROSTAT [proj_13ndbims]

3.1 Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

Příprava na stárnutí zahrnuje oblasti týkající se širokého spektra života člověka a společnosti. **Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013–2017** (aktualizovaná verze k 31. 12. 2014; dále jen NAP) se v rámci této komplexní problematiky soustředí na různé dimenze, které řeší v osmi prioritních okruzích a na ně navázaných strategických cílech a opatřeních:

- realizace politiky přípravy na stárnutí v ČR;
- zajištění a ochrana lidských práv starších osob;
- celoživotní učení;
- zaměstnávání starších pracovníků a seniorů ve vazbě na systém důchodového pojištění;
- dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce;
- kvalitní prostředí pro život seniorů;
- zdravé stárnutí;
- péče o nejkřehčí seniory s omezenou soběstačností.

MPSV je národním koordinátorem politiky přípravy na stárnutí, a to jak na rezortní, tak mezirezortní úrovni. Provádění politik ovšem předpokládá zapojení relevantních aktérů i na krajské a regionální úrovni, a součinnost se zástupci neziskového sektoru, akademie a výzkumu, a dalších zainteresovaných aktérů. Zodpovědnost za naplňování specifických cílů se proto dělí mezi gestory jednotlivých opatření NAP, kterými jsou kromě MPSV i další ministerstva a orgány státní správy.

REALIZACE POLITIKY PŘÍPRAVY NA STÁRNUTÍ

Ve třetí, aktualizované podobě zdůrazňuje NAP potřebu zabezpečení návaznosti mezi opatřeními, která vznikají na úrovni státu, a těmi, která spadají pod kompetence jednotlivých ministerstev, krajů a obcí. Cílem nově přijatých opatření je proto zajistit efektivní realizaci politiky přípravy na stárnutí na úrovni celostátní, krajské, a na úrovni místní samosprávy:

Mezi vybraná opatření patří:

- ustanovit roli rezortních koordinátorů (Age Focal Point) na jednotlivých ministerstvech a zajistit jejich prostřednictvím implementaci NAP do rezortních koncepčních materiálů a strategií;
- specifikovat formu podpory a spoluúčasti při naplňování politiky přípravy na stárnutí a implementaci cílů do strategických dokumentů krajů, měst a obcí, zajistit finanční zdroje a zřízení koordinátorů politiky přípravy na stárnutí na krajské a regionální úrovni;
- při implementaci NAP klást důraz na význam role rodiny pro zdravý vývoj společnosti;
- navrhnout mechanismus hodnocení NAP skrze měřitelné indikátory, které umožní efektivní evaluaci plnění opatření;
- spolupracovat s akademickou sférou na vytváření politiky založené na empirických podkladech.

3.1 Implementation of the Ageing Policy in the Czech Republic

Preparation for ageing includes areas related to a wide spectrum of life of human beings and the society. *The National Action Plan for Positive Ageing for the Period 2013–2017*, in the updated version as at 31 December 2014 (hereinafter referred to as the NAP), focuses on various dimensions of this comprehensive topic, dealing with them as part of eight priority domains and related strategic objectives and measures:

- Implementation of the Ageing Policy;
- Ensuring and protecting human rights of older persons;
- Life-long learning;
- Employing older workers and older persons in connection with the pension insurance system;
- Volunteering and intergenerational cooperation;
- Quality environment for life of older persons;
- Healthy ageing;
- Care for the most fragile older persons with a significant loss of functional ability.

The MoLSA is the national coordinator of policies on preparation for ageing, at the both departmental and interdepartmental levels. Nevertheless, to implement the policies is conditioned by involvement of relevant players even at the regional and local levels, and cooperation with representatives of the non-profit sector, academia and research and other stakeholders. Therefore, responsibility for implementation of the specific objectives is divided among administrators of NAP measures, which means other relevant ministries, in addition to the MoLSA, and bodies of state administration.

IMPLEMENTATION OF THE AGEING POLICY

In the third, updated version, the NAP emphasizes the need to ensure continuity among the measures that are created at the country level and those that fall within the competence of ministries, regional and local governments. The newly adopted measures thus aim to ensure an effective implementation of the Ageing Policy at the level of national, regional and local governments:

The selected measures include:

- To establish a role of departmental coordinators (Age Focal Points) at relevant ministries and via them to ensure the NAP implementation into departmental policies and strategies;
- To specify a form of support and participation in the process of implementation of the Ageing Policy and integration of the objectives into strategic documents of regions, towns and villages; to raise funds and establish coordinators of the Ageing Policy at the regional and local levels;
- To put emphasis on significance of the role of family for healthy social development when implementing the NAP;
- To design an NAP evaluation mechanism by means of measurable indicators which will enable an effective evaluation of implementation of the measures;
- To cooperate with the academic sphere to create a policy based on empirical data.

3.2 Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

Problematika zajištění ochrany lidských práv starších osob byla stanovena jako jedna z priorit Národního akčního plánu s ohledem na to, že se starší osoby potýkají se stereotypizací, znevýhodněním a diskriminací, což často vyplývá z nedostatečného pochopení situace starších osob. Za účelem nápravy této situace je nejdříve nutné zvýšit povědomí o této problematice obecně, a specificky pak o demografickém vývoji a s ním spojených výzvách a příležitostech, o právech seniorů, o specifických potřebách vybraných skupin seniorů, a v neposlední řadě pak zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týrání a zneužívání.

Vybraná opatření:

- podpora vzniku a šíření vzdělávacích materiálů na téma ochrana práv starších osob, podpora vzdělávání státních zaměstnanců, jako jsou soudci, policisté, úředníci, zdravotníci a sociální pracovníci;
- zvyšování obecného povědomí o právech seniorů;
- realizace kampaně v rámci projektu MPSV „Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“ s cílem medializace politiky stárnutí, otevření společenské diskuse o možnostech institucionálního nastavení politiky stárnutí na krajské a regionální úrovni
- vytvoření metodiky pro implementaci politiky stárnutí na krajské a regionální úrovni.

INFOBOX 3.2

Dobrá praxe: Život 90 Informační kampaň k problematice násilí na seniorech

Nezisková organizace Život 90, zaměřená na problematiku násilí na seniorech, připravila v červnu – říjnu 2012 s podporou MPSV kampaň, jejímž cílem bylo zvýšení povědomí o problematice násilí na seniorech a zneužívání seniorů, zvýšení schopnosti širší veřejnosti zaznamenat různé formy zneužívání a rozšířit povědomí o existujících podpůrných službách.

Kampaň zahrnovala rozhovory v médiích, tiskové zprávy a cílenou inzerci. Kampaň byla slavnostně zahájena 30.9.2012, v předvečer Mezinárodního dne seniorů, na benefičním galapředstavení v pražské Státní opeře. Následovala měsíční intenzivní kampaň, v jejímž průběhu byly zveřejňovány informace v časopisech a novinách, a rovněž v rozhlase – stanice Český rozhlas 2 poskytovala každý den 20 minut vysílacího času zdarma. Vedle 37 billboardů, 14 světelných reklam na zastávkách hromadné dopravy a ve stanicích metra, a 340 plakátů v dalších městech byly informace šířeny rovněž prostřednictvím sociálních sítí, jako např. Facebook.

Zdroj: Informační servis Evropské hospodářské komise OSN z oblasti stárnutí č. 14, říjen 2013

3.2 Ensuring and Protecting Human Rights of Elderly People

The topic of protecting human rights of older persons has been established as one of the priorities of the National Action Plan in view of the fact that older people face stereotypification, disadvantage and discrimination, which often results from a lack of understanding of the situation of older people. To rectify this situation, it is first of all necessary to raise awareness of this issue generally and then specifically of demographic development and related challenges and opportunities, older persons's rights, specific needs of selected groups of older persons and last but not least to ensure protection of older people against discrimination and all the acts of demeaning treatment, cruelty and abuse.

Selected measures:

- To promote preparation and dissemination of instructional materials focusing on protection of older people's rights, to promote education of civil servants such as judges, policemen, clerks, medical staff and social workers;
- To raise awareness of older persons's rights;
- To conduct a campaign as part of the MoLSA project "Promotion of social inclusion at the local and regional levels" in order to give publicity to the ageing policy, to open a society-wide discussion about possibilities for institutional setting of the ageing policy at the regional and local levels;
- To draw up a methodology for ageing policy implementation at the regional and local levels.

INFO BOX 3.2

Good Practice: Life 90 (Život 90) and its Awareness Campaign on Violence Against Older People

An NGO dedicated to the issue of abuse of older persons, Life 90 (Život 90), with funding from the MoLSA, implemented a campaign between June and October 2012 aiming to increase awareness about the existence of violence and abuse of older persons, enhance the ability to recognize different forms of abuse among the general public, and make existing support services more widely known. The campaign included media interviews, press releases and media advertisements. The campaign was launched on 30 September 2012, one day before the International Day of Elderly People, at a benefit gala performance at the Prague State Opera. The event was followed by a month-long intensive dissemination of information in magazines and newspapers, on the radio with Czech Radio 2 providing 20 minutes of free air time per day. In addition to 37 billboards, 14 illuminated banners at bus stops and metro stations and 340 posters in cities around the country, information was disseminated through social media such as Facebook.

Source: UNECE Policy Brief on Ageing No. 14 October 2013

3.3 Celoživotní učení

Formální, neformální i informální formy vzdělávání přispívají k rozvoji jedince a osvojování nových dovedností v každém věku. Celoživotní vzdělávání často úzce souvisí s pracovním rozvojem a podporou profesního uplatnění, což je oblast, kterou je nutné u seniorů posílit, vzhledem k dříve zmíněnému věkovému znevýhodnění na pracovním trhu. Celoživotní učení má tedy i celospolečenskou úroveň, která spočívá v posílení a udržení konkurenceschopnosti národní ekonomiky.

Celoživotní učení s odchodem z trhu práce nekončí, jeho význam se ale mění. Na významu nabývají cíle, jako je např. udržení intelektuální svěžesti a získávání nových znalostí a dovedností dle individuálních zájmů. Prostřednictvím různých forem vzdělávání lze docílit zvýšení aktivní participace seniorů na občanském životě a zprostředkovaně také dosáhnout vyšší spokojenosti s celou touto životní etapou. To následně vede k lepšímu duševnímu i fyzickému zdraví. Konečnou vizí je celoživotní učení jako přirozená a funkční součást společnosti.

Cílem je proto jak vytvoření funkčního systému dalšího vzdělávání, který bude atraktivní pro zaměstnavance i zaměstnavatele a bude odpovídat poptávce po pracovní síle, tak také snaha o zvýšení podílu seniorů zapojených do zájmového vzdělávání prostřednictvím univerzit třetího věku a akademií seniorů.

Vybraná opatření:

- ▶ příprava podpůrných materiálů pro pedagogické pracovníky;
- ▶ realizace šetření o možnostech rozšíření univerzit třetího věku při využití sítě veřejných knihoven;
- ▶ rozvoj virtuálních univerzit třetího věku (VU3V) jako další nabídky celoživotního vzdělávání.

INFOBOX 3.3

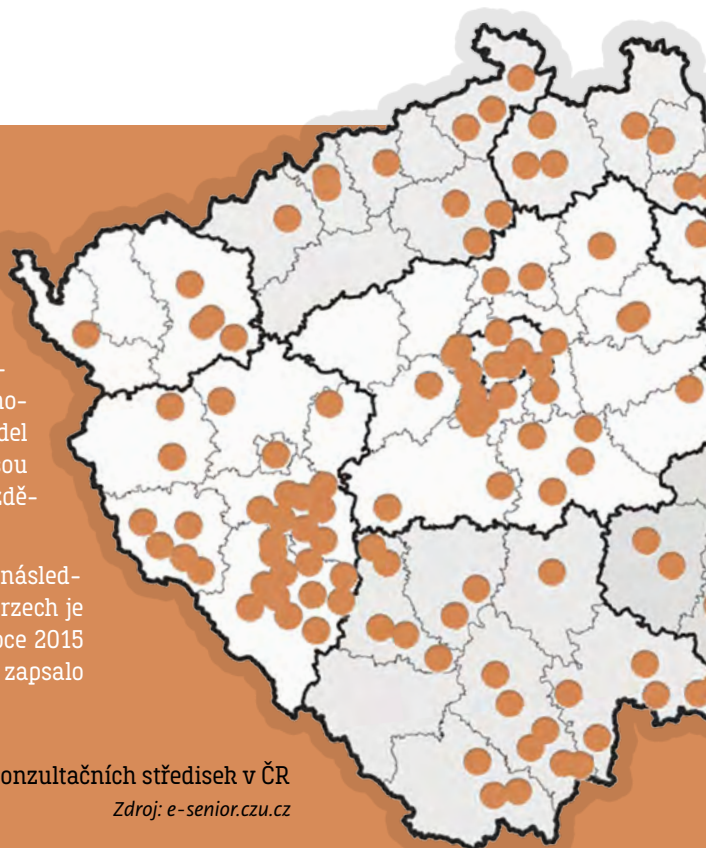
Dobrá praxe: Virtuální univerzita třetího věku (VU3V)

VU3V je jednou z forem celoživotního vzdělávání organizovaná Provozně ekonomickou fakultou České zemědělské univerzity v Praze. Cílem je umožnit všem seniorům v rámci ČR zájmové vysokoškolské studium U3V bez ohledu na vzdálenost od sídel vysokých škol a univerzit. Organizátory výuky v lokalitách jsou konzultační střediska, jejichž zřizovateli jsou městské nebo vzdělávací organizace.

Každý z virtuálních kurzů obsahuje 6 video přednášek, včetně následných kontrolních testových otázek. Po šesti absolvovaných kurzech je absolventům slavnostně předáno osvědčení o absolutoriu. V roce 2015 se do výuky ve 190 konzultačních střediscích v 66 okresech ČR zapsalo 3654 posluchačů a posluchaček.

Mapa konzultačních středisek v ČR

Zdroj: e-senior.czu.cz

3.3 Life-Long Learning

Formal, non-formal and informal types of education contribute to individual development and enable the acquisition of new skills at every age. Life-long learning is often closely related to career development and promotion of occupational satisfaction, an area which needs to be promoted for the benefit of older people because of the abovementioned age disadvantage in the labour market. The life-long learning has thus a society-wide quality which consists in strengthening and maintaining competitiveness of the national economy.

At leaving the labour market, life-long learning does not end, however, its significance changes. More importance is attached to the objectives such as maintaining intellectual vigour and gaining new knowledge and skills depending on individual interests. By means of various forms of learning, active participation of older persons in civil life can be increased and higher satisfaction with this entire phase of life can be also achieved indirectly. This subsequently results in a better mental and physical health.

The ultimate vision is life-long learning as a natural and functional part of society. Therefore, the goal is to create a functional system of further education which will be attractive to both employees and employers and will match the demand for labour force, as well as efforts to increase the share of older persons participating in leisure-time education via universities of the third age and academies of older persons.

Selected measures:

- Preparing supporting materials for teachers;
- Carrying out surveys on possibilities to extend Universities of the Third Age while using the network of public libraries;
- Developing Virtual Universities of the Third Age (VU3A) as another option of life-long learning.

INFO BOX 3.3

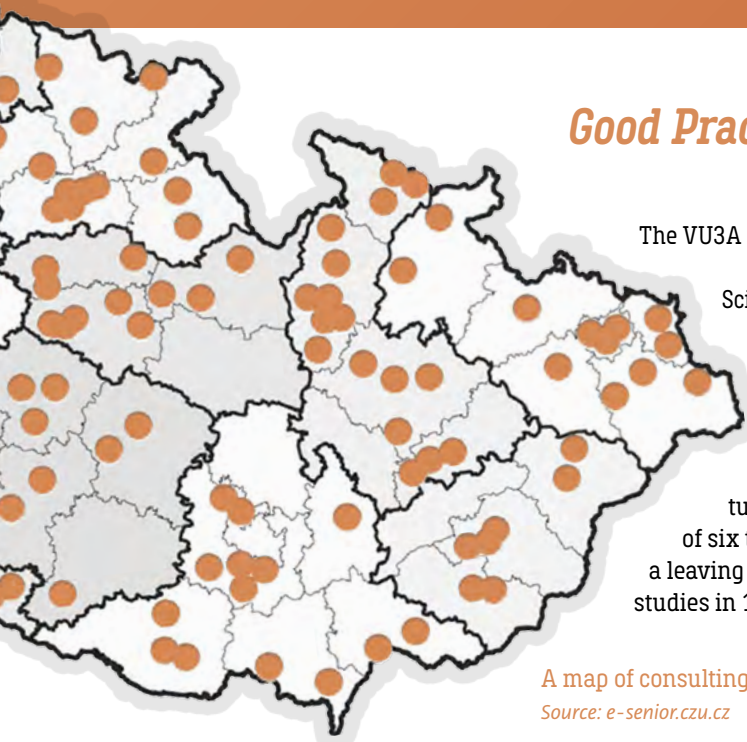
Good Practice: Virtual University of the Third Age (VU3A)

The VU3A is one of the forms of life-long learning organised by the Faculty of Economics and Management, Czech University of Life Sciences in Prague. The goal is to enable all the older persons in the CR to study at the University of the Third Age regardless their distance from the seats of universities. Organisers of teaching in localities are consulting centres that are established by municipal or educational organisations.

Each of the virtual training courses includes 6 video lectures, including subsequent quiz questions. After attendance of six training courses, the students will be ceremonially granted a leaving certificate. In 2015, a total of 3,654 trainees enrolled for the studies in 190 consulting centres in 66 districts of the Czech Republic.

A map of consulting centres in the CR

Source: e-senior.czu.cz

3.4 Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

Zaměstnanost je klíčovou proměnnou v zajištění ekonomické stability a prosperity současných společností. Demografické změny zvyšují význam role starších zaměstnanců na pracovním trhu, a to včetně prodloužení ekonomické aktivity i po odchodu do starobního důchodu. Ideálním je proto tzv. pracovní dlouhověkost, podpořená dostatkem pracovních příležitostí pro osoby, které mohou a chtějí pracovat, mají pro svoji práci odpovídající kvalifikaci a jsou v uspokojivém zdravotním stavu.

Oblast zaměstnávání starších pracovníků a seniorů se ale často potýká s tématy, jako je měnící se pracovní výkonnost, zastarávání kvalifikace, měnící se schopnost adaptability. Tyto faktory dále zhoršuje nedostatečná nabídka flexibilních pracovních poměrů, které jsou vnímány jako jeden z možných způsobů adaptace na specifické nároky stárnutí. Samotná adaptace je pak ztěžována všeobecně chybějící dlouhodobou přípravou na stárnutí jak na straně zaměstnanců, tak na straně zaměstnavatelů.

S ohledem na populační stárnutí vyvstává také potřeba vhodných úprav důchodového systému, který podpoří efektivní využití potenciálu pracovní síly.

Vybraná opatření:

- zkvalitňování informačního servisu v oblasti důchodového a nemocenského pojištění pro občany;
- rozšíření nabídky vhodných rekvalifikačních pro starší pracovníky;

- zvyšování informovanosti o nabídce možných nástrojů age managementu včetně možnosti jejich implementace do vnitropodnikových nástrojů řízení a rozvoje lidských zdrojů, a to v souladu se Strategií zaměstnanosti do roku 2020.

INFOBOX 3.4.1

Dobrá praxe: Projekt „Generační tandem“

Projekt MPSV a úřadu práce je zaměřen na zajištění generační výměny a podpory mezigenerační solidarity na trhu práce. Podstatou projektu je společné sdílení pracovního místa stávajícím zaměstnancem, který má tři roky do starobního důchodu, a zaměstnancem mladším 30 let vedeným v evidenci úřadu práce. Sdílením je zajištěn přenos pracovních zkušeností, potřebných pro převzetí pracovního místa po odchodu stávajícího zaměstnance do důchodu. Zaměstnanci se nejčastěji dělí o místa v oblasti administrativy, účetnictví, zemědělství, strojírenství, ve zdravotnictví, ale také třeba v sociálních službách.

Projekt se setkal s pozitivní odezvou zaměstnanců i u zaměstnavatelů, kteří z projektu získávají příspěvek na pokrytí mzdových nákladů.

Zdroj: portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/projekty_esf/v_realizaci/rip/tandem

3.4 Employment of Older Workers and Elderly People

Employment is a key variable for ensuring an economic stability and prosperity of the current societies. Demographic changes increase significance of the role of older employees in the labour market, including prolongation of the economic activity even after retirement. Therefore, an ideal is “occupational longevity”, supported by sufficiency of job opportunities for people who can and want to work, have a corresponding qualification for their work and the state of their health is satisfactory.

However, employment of older workers and older persons often copes with topics such as a changing work performance, qualification obsolescence, changes to the ability to adapt. These factors are further worsened by an insufficient offer of flexible employment which is regarded as one of the possible ways of adaptation to specific demands of ageing. The adaptation itself is then worsened by commonly missing longterm preparation for ageing both on the part of employees and on the part of employers. In relation to population ageing, a requirement arises for convenient modification of the pension system which will support an effective utilisation of the labour force potential.

Selected measures:

- Improving quality of information service regarding pension and health insurance system for citizens;
- Expanding the offer of appropriate retraining programmes for older workers;

- Raising awareness of the offer of available age management instruments, including a possibility of their implementation into in-house instruments of human resource management and development, in compliance with the Employment Strategy until 2020.

INFO BOX 3.4.1

Good Practice: Project “Generation Tandem”

The project of the MoLSA and the Employment Office focuses on securing an exchange of generations and promoting intergenerational solidarity in the labour market. The basis of the project is a mutual job sharing by the existing employee who is three years before retirement and an employee younger than 30 years registered with the Employment Office. The sharing ensures a transfer of work experience, necessary to take over the job after the present employee retires. Most frequently employees share jobs in administration, accounting, agriculture, mechanical engineering, healthcare, but also in social services.

The project received a positive response from both employees and employers who receive a grant from the project to cover the wages.

Source: portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/projekty_esf/v_realizaci/rip/tandem

INFOBOX 3.4.2

Dobrá praxe: Projekt „Implementace age managementu v České republice“

Age management je důležitý nástroj řízení lidských zdrojů, který může zaměstnavatelům výrazně ulehčit přípravu na stárnutí pracovní síly. Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o. s. ve spolupráci s organizací Blik op Werk z Nizozemska realizovala projekt OP LZZ, který seznamoval české zaměstnavatele s nástroji age managementu, zejména s konceptem pracovní schopnosti zaměstnance a možnostmi jejího měření. To bylo zároveň i provedeno u 300 osob starších 50 let pomocí nástroje Work Ability In-

dex© u následujících zaměstnavatelů: KB, a. s., Witte Nejdek, s. r. o., Policejní prezidium ČR, Skupina ČEZ, a. s. a u klientů krajské pobočky úřadu práce v Brně. Výsledky projektu shrnuje volně dostupná publikace: M. Novotný a kol. autorů. Age Management. Jak rozumět stárnutí a jak na něj reagovat. Možnosti uplatnění Age Managementu v České republice. AIVD ČR, Praha, 2014.

Zdroj: www.aivd.cz/agemanagement

INFO BOX 3.4.2

Good Practice: Project “Age Management Implementation in the Czech Republic”

Age management is an important instrument of human resource management that can markedly facilitate employers' preparation for ageing of their labour force. The Association of Adult Education Institutions in the Czech Republic (Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.) in cooperation with the Dutch organisation Blik op Werk implemented a project under the HRE OP which was getting Czech employers familiar with age management instruments, especially with the concept of employee working capacity and possibilities of measuring it. This was also carried out

in practice for 300 people at the age of 50+ by means of the Work Ability Index© instrument for the following employers: KB, Witte Nejdek, Presidium of the Police of the Czech Republic, ČEZ Group and clients of the Regional Branch of the Employment Office in Brno. The project outcomes are summarised in a freely available book: M. Novotný et al. Age Management. How to understand ageing and how to respond to it. Possibilities of Age Management Implementation in the Czech Republic. AIVD ČR, Prague, 2014.

Source: www.aivd.cz/agemanagement

3.5 Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

Každému věku přátelská společnost, tzv. age-friendly society, je založená na kontinuálním posilování stabilních mezigeneračních vztahů. Pozitivní postoje ke stáří, starším lidem a stárnutí je nezbytné formovat od nejútlejšího věku výchovou v rodině a ve školském vzdělávacím systému.

Pozornost je zaměřena na aktivity, které vedou k pochopení potřeb seniorů a procesu stárnutí mladšími lidmi, ale neméně důležité je rozvíjet i aktivity, které přiblíží svět mladých lidí seniorům a povedou ke vzájemnému sdílení a porozumění. Cílem NAP je proto podpořit infrastrukturu, která vytvoří zázemí pro vícegenerační setkávání, pomůže efektivně zajistit služby, které senioři potřebují, a zároveň bude rámovat aktivity pro naplnění jejich volného času (např. vzdělávací aktivity, společenské akce, sportovní aktivity).

K posílení mezigenerační spolupráce a k rozvoji občanské společnosti významně přispívá i institut dobrovolnictví. Dobrovolnická činnost na jedné straně napomáhá zvýšení kvality života seniorů, kteří potřebují podporu, pomoc či péči. Na straně druhé vytváří příležitosti pro aktivní zapojení do společnosti po opuštění trhu práce a slouží jako významná prevence sociálního vyloučení ve vyšším věku. Cílem této kapitoly NAP je proto i překonání mýtu, že senioři mohou být pouze „příjemci“ dobrovolných aktivit.

Vybraná opatření mají za cíl podporovat:

- realizaci projektů mezigeneračního učení ve školách a prostřednictvím knihoven;

- rozvoj mezigeneračních komunitních center;
- zapojení seniorů do sousedské i širší komunity a vzájemnou výpomoc mezi seniory (např. využívání tzv. časové banky).

INFOBOX 3.5

Dobrá praxe: Život 90 a doprovázení osamělých seniorů

ŽIVOT 90, o. p. s. udržuje tradici přátelských návštěv u osamělých seniorů, kteří se vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu již sami nemohou vydat do společnosti, ale zároveň nechtějí být osamělí, rádi si popovídají nebo zajdou třeba na procházku s dobrovolníkem.

Dobrovolníci, kteří se do programu zapojí, mohou využívat péči koordinátorky-psycholožky, zaškolení, pomoc při výběru vhodného klienta, podporu v průběhu trvání spolupráce, pravidelná setkání s ostatními dobrovolníky, mají možnost využití zajímavých vzdělávacích programů a supervizí, společenská setkání dobrovolníků a jejich klientů s kulturním programem atd.

Zdroj: www.zivot90.cz

3.5 Volunteering and Intergenerational Cooperation

An every-age-friendly society is based on continuous strengthening of stable intergenerational relations. It is necessary in the family and at schools to shape positive attitudes of children from their early childhood toward old age, older people and ageing.

Focus is on such activities that lead to young people's understanding of older people's needs and the ageing process, but it is no less important to develop activities that will give the elderly an idea of young people's world and will result in mutual sharing and understanding. Therefore, the NAP aims to support infrastructure which will create a base for multigenerational meetings, facilitate an efficient provision of the services which older persons need, as well as it will be a frame for activities to fill their free time (e.g. educational activities, social events, sports).

Another significant contribution to reinforcement of intergenerational cooperation and development of civil society is volunteering. On one hand, volunteering helps enhance quality of life of the older persons who need support, help or care. On the other hand, it creates opportunities for active integration into the society after leaving the labour market and serves as important prevention of social exclusion at older age. Therefore, this chapter of the NAP aims to overcome the myth that older persons can be only "beneficiaries" in volunteer activities.

Selected measures aim to support:

- Implementation of intergenerational learning projects at schools and through libraries;

- Development of intergenerational community centres;
- Integration of older persons into neighbourhood and extended community and mutual help among older persons (e.g. use of the "time bank").

INFO BOX 3.5

Good Practice: Life 90 (Život 90) and Accompanying of Lonely Elderly People

The charitable trust ŽIVOT 90 maintains a tradition of friendly visits of lonely older persons who due to their age and health cannot go out anymore, but they do not want to be lonely, like to have a chat or go, for example, for a walk with a volunteer.

The volunteers who join the programme can use care of the coordinator–psychologist, initial training, selection of a suitable client, support during cooperation, regular meetings with the other volunteers, a possibility of utilising interesting educational programmes and supervisions, social meetings of volunteers and their clients with a cultural programme, etc.

Source: www.zivot90.cz

Kvalitní prostředí pro život seniorů

Životní prostředí, a to jak ve smyslu environmentálních, tak i sociálních aspektů prostředí, je dalším klíčovým faktorem ovlivňujícím kvalitu života (nejen) ve vyšším věku. Seniori jsou aktivními uživateli širokého prostředí a komunity, byť v pozdějším věku může změna zdravotního stavu znamenat riziko omezení mobility a sociální participace. Je tedy nutné zajistit, aby životní prostředí, a to zejména na úrovni komunity, nepředstavovalo dodatečnou bariéru, ale aby naopak svým designem bylo každému věku přátelské.

Prioritami je podpora účasti na formálním a neformálním společenském (komunitním) životě, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, zajištění odpovídající úrovně bydlení a poskytovaných sociálních a zdravotních služeb, a konečně také zabezpečení dopravní obslužnosti.

Zejména problém dostupnosti služeb a vhodného bydlení je diferencován v regionálním pohledu, a je

proto nutné věnovat zvláštní pozornost heterogenitě životního prostředí seniorské populace v městských a venkovských oblastech.

Vybraná opatření:

- zohledňovat seniory jako účastníky silničního provozu a posilovat vzájemnou spolupráci ze strany Policie ČR a městské policie;
- podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení dostupnosti bydlení;
- otevřít diskusi o rozvoji komunitních center a senior co-housingu;
- připravit výzvu na podporu víceoborových komunitních programů a Systému integrovaných podpůrných služeb.

INFOBOX 3.6

Dobrá praxe: Senior Co-housing – pilotní projekt v Brně

Město Brno přistoupilo k přípravě realizace projektu sdíleného seniorského bydlení, tzv. co-housingu. Brněnská pilotní realizace – sdílené seniorské bydlení s doprovodnou sociální službou – by měla podobu sdíleného bytu (nebo výhledově v delším časovém horizontu podobu několika malých bytových jednotek se sdílenými společnými společenskými a technickými prostorami).

Sdílený byt by měl být v první fázi založen a provozován městem či jeho městskou částí za přispění příspěvkových nebo neziskových organizací a měl by znamenat spíše nízkonákladovou formu bydlení, při

respektu principů seniorského co-housingu, tj. stárnutí v místě bydliště, život v komunitě, vzájemná solidarita a výpomoc. Bydlení by mělo být součástí běžné zástavby (např. velký a upravený byt nebo bytové patro) a doplněno dalšími službami. Svým charakterem by se takové sdílené bydlení blížilo tzv. chráněnému bydlení, které by však bylo primárně určeno pro osoby ve vyšším věku.

Vzorem pro brněnský magistrát jsou tzv. bytové společenství seniorů ve Vídni (Seniorenwohngemeinschaften).

Zdroj: <http://www.scmagazine.cz/article/view/124>

3.6 Quality Environment for Life of Elderly People

The environment, in the sense of both environmental and social aspects, is another key factor having an influence on quality of life (not only) at older age. Elderly people are active users of the wide milieu and community, although at older age a change in health may pose a risk for reduced mobility and social participation. It is therefore necessary to ensure that the environment, especially at the community level, does not represent an additional barrier, but, on the contrary, its design should be every-age-friendly.

The priorities are support of participation in formal and informal social (community) life, health safety and protection, appropriate level of housing and social and healthcare services and finally also transport services.

Particularly the problem of availability of services and appropriate housing is differentiated from the

regional point of view and special attention needs to be paid to heterogeneity of the environment of the elderly population in urban and rural areas.

Selected measures:

- To take into consideration older persons as participants of road traffic and strengthen mutual cooperation on the part of the Police of the Czech Republic and municipal policemen;
- To promote activities resulting in increased housing availability;
- To open a discussion about development of community centres and co-housing of older persons;
- To prepare a call for support of multi-subject community programmes and the System of Integrated Supporting Services.

INFO BOX 3.6

Good Practice: Co-housing for Elderly People – Pilot Project in Brno

The City of Brno started preparing implementation of a project of housing shared by older persons, “co-housing”. The Brno pilot implementation – co-housing for older persons along with a supporting social service – should be in the form of a shared flat (or, prospectively in a longer term, the form of several small housing units with shared common social and technical rooms).

At the first stage, the shared flat should be established and operated by the City or a City district and co-funded by state-funded or non-profit organisation and should represent rather a low-cost form of housing, while respecting the principles of older persons’s co-

-housing, i.e. ageing in the locality of their residence, life in the community, mutual solidarity and help. Housing should be part of ordinary buildings (e.g. a large and adapted flat or a floor of flats) and supplemented by other services. The character of such co-housing would be close to sheltered housing; however, it should be primarily intended for people at older age.

The Brno municipality follows the example of the housing community of older persons in Vienna (Seniorenwohngemeinschaften).

Source: www.scmagazine.cz/article/view/124

3.7 Zdravé stárnutí

Otázka zdravého stárnutí je propojena zejména s ideou prodloužení aktivního života do co nejvyššího věku. Zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva je pak úzce spojeno s ekonomickým růstem, zvyšováním konkurenceschopnosti a růstem reálných příjmů seniorů. Národní akční plán v rámci této priority zdůrazňuje význam prevence a to již v dětském věku, ze kterého se tyto formativní zkušenosti pozitivně přesouvají do dalších životních období.

Podpora zdravého stárnutí obyvatel je založena na dostupnosti relevantních a kvalitních informací a podpoře jednotlivců tyto informace pro-aktivně využívat ke svému prospěchu. Nedílnou součástí těchto snah je proto podpora motivace k odpovědnosti za své zdraví a také vytváření nabídky preventivních programů v komunitě a ve společnosti s akcentem na holistický přístup.

Důraz je kladen na informační kampaně o dopadu podpory zdraví seniorů realizovaných prostřednictvím sociálního marketingu, analýzy návratnosti investic do zdravého stárnutí a vytvoření dotačních

programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory.

Vybraná opatření:

- zahrnout téma stárnutí do rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání ve zdravotnických a sociálních oborech;
- podporovat realizace dotačních programů na prevenci a podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory a zvýšení informovanosti o těchto aktivitách;
- podporovat rehabilitaci a následnou péči;
- navázat spolupráci s Českým statistickým úřadem a Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem vytvoření sady indikátorů k následnému porovnávání zdraví seniorů s možností regionálního srovnání.

INFOBOX 3.7

Dobrá praxe: Pochodem proti Alzheimeru

Elpida, o. p. s. v rámci mezigeneračního festivalu Old's Cool připravila společně s Centrem podpory veřejného zdraví pod hlavičkou Státního zdravotního ústavu připomenutí Světového dne Alzheimerovy choroby formou pochodu. Volná chůze je forma pohybu, který je důležitý pro prevenci mnoha chorob, a nároky aktivity jsou flexibilní, takže je možné individuální přizpůsobení tempa. I z tohoto důvodu je chůze jednou z nejvíce doporučovaných pohybových aktivit ve vyšším věku. U příležitosti akce dostali účastníci také svítící náramky, které znázorňují funkční neuronovou síť – zdravý mozek. Pochod dlouhý přes dva kilometry byl zakončen u budovy pražského planetária, kde účastníci získali podrobné informace o Alzhei-

merově chorobě a její prevenci. Součástí akce byl i doprovodný program v planetáriu.

Elpida pro seniory nabízí řadu pohybových aktivit i v rámci svého běžného programu, např. pilates, jógu a orientální tance pro seniorky. Kromě kurzů určených pro seniory se Elpida orientuje na posilování mezigeneračního dialogu a sethávání, čímž rozšiřuje formy mezigeneračního učení, včetně přípravy na stáří. Mezi nejvýraznější aktivity patří pěvecký sbor senierek doprovázející mladou skupinu Please the Trees a spolupráce mladých módních návrhářů s klientkami centra v roli modelek a fotomodelek.

Zdroj: www.elpida.cz

3.7 Healthy Ageing

The issue of healthy ageing is mainly connected with the idea of prolonging active life to the highest possible age. Improving the population's health is then closely connected to the economic growth, increasing competitiveness and a growing real income of older persons. Within this priority, the National Action Plan emphasizes significance of prevention, already from the childhood from which this habit-forming experience transfers positively to the other phases of life.

Support of population healthy ageing is based on availability of relevant and highquality information and support of individual persons to use the information actively for their benefit. An integral part of these efforts is thus to encourage people to be responsible for their own health and creating an offer of preventive programmes in the community and in the society with the accent on the holistic approach.

Emphasis is put on awareness-raising campaigns about impact of older persons's health promotion carried out via social marketing, analysis of return on

investments in healthy ageing and design of health and healthy life style promoting grant programmes for older persons.

Selected measures:

- To include the topic of ageing into the framework educational programme for secondary vocational education in health and social branches of study;
- To support implementation of health and healthy life style promoting grant programmes for older persons and to raise awareness of these activities;
- To promote rehabilitation and follow-up care;
- To establish cooperation with the Czech Statistical Office and the Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic in order to create a set of indicators for subsequent comparisons of older persons's health with a possibility of regional comparison.

INFO BOX 3.7

Good Practice: Marching Against Alzheimer Disease

As part of the intergenerational festival Old's Cool, the charitable trust Elpida and the Centre for Public Health Promotion prepared a reminder of the World Day of Alzheimer Disease through a march. Leisurely walking is a form of exercise that is important for prevention of many diseases and the demands of the activity are flexible, so that the speed can be individual. Even for this reason, walking is one of the most recommended physical activities at older age. The participants of the event also received glowing bracelets which represent a functioning network of neurons – healthy brain. The march of more than 2 kilometres ended near the Prague Planetarium building, where participants obtained detailed information about the Alzheimer disease and its prevention. The event also comprised an

accompanying programme in the Planetarium.

Elpida also offers older persons a range of physical training activities as part of its regular programme, e.g. Pilates, yoga and oriental dances for elderly women. In addition to the courses designed for older persons, Elpida focuses on strengthening of intergenerational dialogue and meetings, expanding thus forms of intergenerational learning, including preparation for ageing. The most remarkable activities are the choir of elderly female singers accompanying a young band the Please the Trees and cooperation of young fashion designers with female clients of the centre in the role of fashion and photographic models.

Source: www.elpida.cz

3.8 Péče o seniory s omezenou soběstačností

Oblast péče o seniory s omezenou soběstačností reaguje na významný nárůst podílu nejstarších seniorů v populaci, u kterých existuje rostoucí riziko disability, křehkosti a nemocnosti. To ve svém důsledku může znamenat zvýšení zátěže sociálního a zdravotního systému. Vizí pro společnost, jejíž demografická struktura se v nejvyšších věkových skupinách takto mění, je široká nabídka provázaných sociálně-zdravotních služeb včetně podpory rodinných pečovatелů, která bude reagovat na specifické potřeby nejkřehčích seniorů s omezenou soběstačností. Cílem je tak nejen další rozvoj formální péče, ale i zásadní podpora rodinných příslušníků zapojených do péče.

Pro zvládnutí těchto výzev je nutné nastavit škály zdravotních a sociálních služeb tak, aby odpovídaly rozdílným potřebám a specifickým životním situacím seniorů, a zároveň zvýšit informovanost neformálních pečujících, kteří nezřídka maximalizují svůj potenciál jak v placeném zaměstnání, tak v rámci péče o své blízké.

Specifickou výzvou je koordinace těchto aktivit

napříč resortem sociálním a zdravotním. Je totiž nutné zlepšit a nadále rozvíjet podmínky dlouhodobé a paliativní péče, péče o osoby s demencí a rozvoj služeb asistovaného života pro seniory v ČR. Vedle již zmíněné podpory neformálních pečujících se další aktivity se týkají rozvoje sociální práce v obcích a venkovských oblastech.

Vybraná opatření:

- ▶ otevřít pobytové sociální služby komunitě tak, aby se senioři žijící v takových zařízeních nestali skupinou vyloučenou ze společnosti;
- ▶ podporovat aktivity směřující k rozšiřování terénních a s nimi souvisejících odlehčovacích služeb pro neformální pečující;
- ▶ koncepčně se zabývat otázkou podpory neformálně pečujících o osobu blízkou, a to včetně podpory finanční a legislativní;
- ▶ ve spolupráci s odbornými společnostmi podpořit koncepci rozvoje geriatrické péče.

INFOBOX 3.8

Dobrá praxe: Diakonie ČCE – aktivní práce pro posílení společnosti pro každý věk

Diakonie Českobratrské církve evangelické je druhou největší neziskovou organizací poskytující sociální služby v ČR. Diakonie poskytuje všechny typy služeb pro seniory, tj. terénní, ambulantní i pobytové, a to včetně služeb v rámci paliativní péče, odlehčovacích služeb a sociálních služeb ve zdravotnictví. Od roku 2013 Diakonie ČCE realizuje projekty na podporu neformálních pečujících, a to formou vzdělávacích aktivit, odborného poradenství – telefonicky (Help linka 800 915 915), elektronicky či osobně v kontaktním místě či domácnosti a také formou odborných, praktických příruček a nácvikových videí (Škola pečování). Na konci roku 2013 Diakonie založila Institut důstojného stárnutí, jehož posláním je kultivace pohledu na stárnutí, stáří a umírání a rozvoj služeb umožňujících kvalitní život v komunitě. V roce 2015 bylo vytvořeno Centrum pro podporu laické péče, jehož posláním je prosazovat potřeby a hájit společné zájmy laických

pečujících a poskytovat jim komplexní podporu.

Kromě klasických služeb je ovšem Diakonie také iniciátorem velkých národních kampaní a projektů zaměřených na změnu postojů společnosti ke stáří a seniorům a na aktivní přípravu na stáří s cílem posílení kvality života pro všechny. Projekt „Je stáří tabu? – www.otevrenoseniorum.cz“ staví na argumentu, že pokud „otevřeme“ seniorům, otevřeme i sami sobě. Kampaň byla zvýrazněna řadou inovativních prvků sociálního marketingu. V roce 2015 Diakonie realizovala v Praze kampaň „Pořád jsem to já“. Cílem kampaně bylo upozornit na skutečnost, že stáří neodmyslitelně patří k životu a že člověk v procesu stárnutí neztrácí svou celoživotní identitu.

Zdroj: www.diakonie.cz

3.8 Care for Elderly

The area of care for older persons with significant loss of functional ability responds to a significant increase in the share of the oldest elderly in the population for whom there is a growing risk of disability, fragility and illness rate. This may consequently mean an increased strain on the social and health system. The vision for a society whose demographic structure in the oldest age categories changes this way is a wide-ranging offer of interconnected social and health services, including support of family carers, which will respond to specific needs of the most fragile older persons with significant loss of functional ability. The goal is thus not only a development of formal care, but also a substantial support of family members involved in the care.

To meet these challenges, it is necessary to set the range of health and social services to correspond to various needs and specific situations in life of older persons and at the same time to raise awareness of informal carers who often maximise their potential both in a paid job and in the care for their family members.

A specific challenge is coordination of these activities across the social and healthcare departments. It

is necessary to improve and further develop the conditions of long-term and palliative care, care for people with dementia and services of assisted life for employees in the CR. In addition to the already mentioned support of informal carers, other activities are related to development of social work in villages and rural areas.

Selected measures:

- To open residential social services in the community so that older persons living in such facilities do not become a group excluded from the society;
- To promote activities aiming to expansion of field and related respite care services for informal carers;
- To conceptually deal with the issue of support of informal carers for a close relative, including financial and legislative support;
- In cooperation with professional societies to promote the policy of geriatric care development.

INFO BOX 3.8

Good Practice: Diaconia of the ECCB Active Work to Reinforce Society for Every Age

Diaconia of the Evangelical Church of Czech Brethren is the second largest nonprofit organisation providing social services in the CR. Diaconia provides all types of services for older persons, i.e. field, ambulatory and residential, including palliative care services, respite care services and social services in healthcare. Since 2013, Diaconia of the ECCB has been implementing projects supporting informal carers, via educational activities, professional counselling – by phone (Help line 800 915 915), electronically or personally in the contact centre or at home, as well as through professional, practical manuals or practising videos (School of Caring). At the end of 2013 Diaconia founded the Institute of Aging in Dignity, whose mission is to cultivate perspectives on aging, old age and dying, and to support the development of services enabling dignified aging and quality of life in the community. In 2015, the Centre for Support of NonProfessional Care the mission of which is to promote the needs and de-

fend common interests of non-professional carers and give them comprehensive support.

Next to typical services, Diaconia is also an initiator of large national campaigns and projects focusing on change of attitudes to old age and older persons and on active preparation for ageing in order to enhance quality of life for everyone. “Is old age a taboo?” project – www.otevrenoseniorum.cz is based on the argument that if we “open the door” to older persons, we open it to ourselves as well. A range of social marketing innovations pointed up the campaign. Another project deals with e.g. older persons’s housing and building a safe home at old age. In 2015, Diaconia launched a campaign “It is still me” in Prague, the aim of which was drawing attention to the fact that old age is an essential part of life, so the man does not lose one’s identity during the process of ageing.

Source: www.diakonie.cz

4. Institucionální zajištění péče o seniory s omezenou soběstačností

Péče o seniory s omezenou soběstačností je často zabezpečována rodinnými příslušníky. Je-li péče formalizovaná, pak se jedná o poskytování sociálních služeb dle Zákona o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.), který rozeznává tři základní druhy

sociálních služeb: sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence. Sociální služby v České republice mohou poskytovat fyzické či právnické osoby s příslušným zákonným oprávněním k této činnosti. Zřizovateli, resp. poskytovateli sociálních služeb jsou orgány veřejné správy, MPSV, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a úřady práce. V rámci jednotlivých druhů sociálních služeb mohou být zřizovány různé typy zařízení, jako např. centra denních služeb, stacionáře, domovy pro seniory atd.

INFOBOX 4.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS)

APSS je největší profesní organizace v oblasti sociálních služeb v ČR. Mezi jejími členy, z pohledu druhu sociální péče, kterou poskytují, významně převládají provozovatelé domovů pro seniory a poskytovatelé pečovatelských služeb.

Typ sociálních služeb	Počet poskytovatelů registrovaných v APSS ČR
Domovy pro seniory	440
Pečovatelská služba	313
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	194
Domovy se zvláštním režimem	177
Denní stacionáře	150
Odlehčovací služby	146
Odborné sociální poradenství	111

Zdroj: www.apsscr.cz

Terénní sociální služby jsou podle zákona o sociálních službách osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí. Význam terénních sociálních služeb v péči o seniory je značný. Podpora starších osob v domácím prostředí obvykle znamená integraci do společnosti, zachování aktivity, fyzické kondice a celkové zachování kvality života. Terénní služby přispívají k udržení rodinných vazeb v závislosti na individuálních podmínkách a potřebách klienta a jeho rodiny.

Ambulantní sociální služby jsou klientům poskytovány mimo jejich přirozené sociální prostředí, ale jejich součástí není ubytování. V závislosti na úrovni potřeb a míry omezení soběstačnosti klienti k ambulantním pracovištím docházejí sami, nebo jsou doprovázeni či přepravováni.

Pobytové sociální služby jsou spojeny i s ubytováním. Vzhledem k tomu, že klienti pobytových sociálních služeb bývají vytrženi z domácího prostředí a zejména ve starším věku se může objevit složitá adaptace na nové životní prostředí a riziko sociální izolace, jsou preferovány služby terénní a ambulantní.

4. Institutional Provision of Care for Elderly People with Significant Loss of Functional Ability

The care for older persons with significant loss of functional ability is often provided by family members. If the care is formalised, then it is a provision of social services according to Social Service Law (Act No. 108/2006) which distinguishes three basic types of social services: social counselling, social care services and social prevention services. In the Czech Republic, social services can be provided by natural or legal persons with relevant mandatory certificate for this activity. Establishers or operators of social services are public authorities, the MoLSA, regional councils, municipalities of villages with extended competence and employment offices. As part of particular types of social services, various kinds of facilities can be established, such as daycentres, daycare centres, homes for older persons, etc.

Field social services are, in accordance with the Social Service Act, provided to persons in their natural milieu. At care for older persons, field social services are of substantial importance. Supporting older people at home usually means integration into the society, maintenance of activity, physical fitness and general maintenance of quality of life. Field services contribute to maintaining family bonds depending on individual conditions and needs of the clients and their families.

Ambulatory social services are provided to clients outside their natural milieu, but accommodation is not part of them. Depending on the level of needs and of significant loss of functional ability, clients come to the ambulatory centres either alone or accompanied or transported.

Residential social services also include accommodation. As clients of residential social services are usually

removed from their domestic environment and their adaptation to a new environment and a risk of social isolation may turn out difficult at older age in particular, field and ambulatory services are preferred.

INFO BOX 4.

Association of Social Service Providers (APSS)

The Association is the biggest professional organisation in social services in the CR. In terms of the type of social care provided, significantly prevailing providers are those of homes for older persons and caregiving service providers.

Type of social services	Number of providers registered in the Association
Homes for older persons	440
Caregiving service	313
Homes for persons with disabilities	194
Nursing homes	177
Daycare centres	150
Respite care services	146
Professional social counselling	111

Source: www.apsscr.cz

4.1 Počet uživatelů sociálních služeb v České republice

Většinu uživatelů sociálních služeb tvoří dospělé osoby, s věkem potřeba užívání sociálních služeb roste. Uživatelé pobytových sociálních služeb tvoří tři čtvrtiny všech klientů a zbylá čtvrtina pak připadá na uživatele ambulantních a terénních služeb. Nejvyšší

počet uživatelů sociálních služeb žije v Praze a dále pak v Jihomoravském, Moravskoslezském a Středočeském kraji; Olomoucký, Zlínský a Liberecký kraj jsou ovšem těmi, kde je největší podíl klientů sociálních služeb v přepočtu na počet obyvatel v kraji celkem.

INFOBOX 4.1.1

Počet uživatelů (klientů) sociálních služeb podle krajů a podle věku v roce 2013, počet obyvatel kraje a podíl seniorů 65+ v kraji

Kraj	Počet uživatelů nad 18 let věku	Celkový počet uživatelů	Počet obyvatel celkem (2013) v tis.	Podíl celkového počtu uživatelů na populaci celkem (%)	Podíl obyvatel 65+ (2013) v %
Hl. město Praha	131 656	142 193	1246,8	9	17,6
Středočeský kraj	57 651	70 504	1291,8	18	15,8
Jihočeský kraj	37 753	41 965	636,6	15	16,9
Plzeňský kraj	33 905	36 550	572,7	16	17,3
Karlovarský kraj	14 749	18 129	301,7	17	16,0
Ústecký kraj	45 213	51 035	826,8	16	15,7
Liberecký kraj	18 941	20 608	438,6	21	16,2
Královéhradecký kr.	27 437	30 260	552,9	18	17,8
Pardubický kraj	38 774	41 907	516,4	12	17,0
Kraj Vysočina	34 566	37 208	511,2	14	17,2
Jihomoravský kraj	75 859	81 917	1168,7	14	17,3
Olomoucký kraj	27 454	30 173	637,6	21	17,1
Zlínský kraj	27 136	28 357	587,7	21	17,3
Moravskoslezský kr.	64 112	71 368	1226,6	17	16,4
Celkem ČR	635 206	702 174	10 516,1	15	17,4

Zdroj: MPSV. 2014c. Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013; ČSÚ 2015.

4.1 Number of Social Service Users in the Czech Republic

The majority of social service users are adults and their need of social service use grows along with their age. Users of residential social services account for three quarters of all clients and the remaining quarter for users of ambulatory and field services. The highest

number of social service users live in Prague, followed by South Moravian, Moravian-Silesian and Central Bohemian regions; however, Olomouc, Zlín and Liberec regions are those where the share of social service clients per total population of the region is the highest.

INFO BOX 4.1.1

Number of Users (Clients) of Social Services by Region and by Age in 2013, Population in the Region and the Share of Elderly People 65+ in the Region

Region	Number of users aged 18+	Total number of users	Total population (2013) in thousand	The share of the total number of users in the total population (%)	Percentage share of population aged 65+ (2013)
Capital city of Prague	131 656	142 193	1246,8	9	17,6
Central Bohemian Reg.	57 651	70 504	1291,8	18	15,8
South-Bohemian reg.	37 753	41 965	636,6	15	16,9
Plzeň region	33 905	36 550	572,7	16	17,3
Karlovy Vary region	14 749	18 129	301,7	17	16,0
Ústí nad Labem region	45 213	51 035	826,8	16	15,7
Liberec region	18 941	20 608	438,6	21	16,2
Hradec Králové region	27 437	30 260	552,9	18	17,8
Pardubice region	38 774	41 907	516,4	12	17,0
Vysočina Region	34 566	37 208	511,2	14	17,2
South-Moravian reg.	75 859	81 917	1168,7	14	17,3
Olomouc region	27 454	30 173	637,6	21	17,1
Zlín region	27 136	28 357	587,7	21	17,3
Moravian-Silesian reg.	64 112	71 368	1226,6	17	16,4
Total CR (%)	635 206	702 174	10 516,1	15	17,4

Source: MPSV 2014c. Statistical Yearbook on Labour and Social Affairs 2013; CSO 2015.

INFOBOX 4.1.2

Projekt Fondu dalšího vzdělávání „Podpora neformálních pečovatелů“

V roce 2015 byl Fondem dalšího vzdělávání (příspěvková organizace MPSV) realizován projekt „Podpora neformálních pečovatелů“. Hlavním cílem projektu bylo na základě provedených komplexních analýz a studií navrhnout systematickou podporu významné skupiny osob pečujících v rodině, která povede ke zlepšení kvality jejich života a usnadní návrat na trh práce. Některé z těchto výstupů jsou zapracovány do

návrhu Národní strategie rozvoje sociálních služeb na roky 2016 až 2025.

Cílem snah o posílení neformálních pečovatелů ze strany veřejné správy je zvýšit sociálně-finanční zabezpečení pečujících osob a zlepšit informovanost a vzdělávání jak osob pečujících, tak těch, o které je pečováno a veřejnosti obecně.

Zdroj: fdv.mpsv.cz

INFO BOX 4.1.2

Further Education Fund (Fond dalšího vzdělávání) and its Project “Support of Informal Carers”

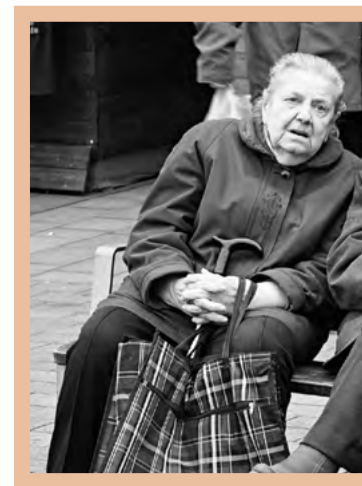
In 2015, the Further Education Fund, as a state-funded organisation under the MoLSA, implemented a project named “Support of Informal Carers”. The main goal of the project was to design, based on comprehensive analyses and studies, a systematic support of a significant group of people caring for a family member which will result in improvement of quality of their life and will facilitate their return to the labour market. Some of these outcomes are incorporated in

the draft National Strategy for Social Service Development for 2016–2025.

The efforts by public administration to strengthen informal carers aim to increase social and financial security of caring persons and to improve awareness and education of both persons caring and those being cared for and the public in general.

Source: fdv.mpsv.cz

5. Inovativní projekty na úrovni obcí

HRADEC KRÁLOVÉ: služby pro seniory i jinak

- město organizuje tradiční sportovní hry seniorů a také účast seniorů na hudebních a zájmových festivalech (Rock for People);
- vydává publikaci „Hradecké poklady“ s inspirativními životními příběhy starších občanů;
- získalo ocenění Rady vlády pro seniory a stárnutí populace a titul Obec přátelská rodině.

BRNO: Pionýr v plánování aktivního stárnutí participativním způsobem

- „Plán aktivního stárnutí ve městě Brně“ vypracován již v letech 2011–2012;
- cíl: nastavit proces systematických kroků vedoucích k vytvoření, resp. ke zlepšení podmínek pro zdravé a aktivní stárnutí ve městě;
- v návaznosti na empirické šetření mezi seniory a několik kol konzultačních procesů s experty a zástupci neziskových organizací;
- plán není seznam aktivit a projektů, určených k realizaci, ale usiluje o tzv. věkový mainstreaming, tj. posílení koncepčního přístupu ve strategickém plánování města, ustanovení systému podpory aktivit pro seniory a rámce pro spolupráci s organizacemi, které mohou svou činností život seniorů ve městě pozitivně ovlivnit.

PRACHATICE: Rada seniorů města

- devítičlenný poradní orgán vedení města, stejně funkční období jako Rada města;

- administrativní podpora členů ze strany města, včetně poskytování dalšího vzdělávání;
- řeší všechny komplexní otázky, které se vztahují k životu seniorů ve městě, vč. participace na komunitním plánování a reakce na podněty od občanů.

PLZEŇ: pro seniory inovativně a přátelsky pro každý věk

- Senior expres – taxi „doprava rychle a bez čekání“ pro plzeňské seniory starší 70 let za jednotnou cenu v rámci města;
- městem zřízený Dům digitálních dovedností poskytuje IT vzdělávání a podporu všem věkovým skupinám;
- bezplatná právní poradna pro seniory;
- e-katalog sociálních služeb získal ocenění „nejlepší elektronická služba“ v soutěži Zlatý erb; v sociologickém výzkumu FSS MU (2011) byla Plzeň vyhodnocena seniorskými respondenty jako nejvíce vyššímu věku přátelské krajské město v ČR.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo publikaci „Metodika vytváření místních a krajských akčních plánů podpory pozitivního, aktivního a zdravého stárnutí. Podněty a inspirace pro samosprávu“ (2015), kde jsou shrnuty další příklady dobré praxe. Tato publikace je k dispozici ke stažení pod následujícím odkazem: www.mpsv.cz/cs/22832.

5. Innovative Projects at the Level of Municipalities

HRADEC KRÁLOVÉ: Services for older persons also in a different way

- The city organises traditional sports games for older persons and also attendance at music and interest festivals (Rock for People);
- It publishes “Hradecké poklady” (Treasures of Hradec Králové) with inspiring life stories of older citizens;
- It was awarded by the Government Council for Elderly People and Population Ageing and received the title Family-Friendly Municipality.

BRNO: A pioneer in planning of active ageing in a participative manner

- The Plan of Active Ageing in the City of Brno has been drawn up already in 2011–2012;
- The goal: to set up a process of systematic steps leading to creation or improvement of conditions for healthy and active ageing in the city;
- Following an empirical survey among older persons and several rounds of consultations with experts and non-profit organisations;
- The Plan is not a list of activities and projects to be implemented, but it strives for age mainstreaming, i.e. reinforcing a systematic approach to the strategic planning of the city, setting up a system of support of activities for older persons and frameworks for cooperation with organisations which can have a positive influence on life of older persons in the city.

PRACHATICE: Council of Elderly People of the Town

- Nine-member body advising the town councillors, the same term of office as the Town Council;
- Administrative support of the members by

the municipality, including provision of further education;

- Deals with all comprehensive issues that concern life of older persons in the town, incl. participation in the community planning and response to ideas proposed by citizens.

PLZEŇ: Innovatively for older persons and friendly for every age

- Senior express taxi “Transport rapid and without waiting” for people aged 70+ from Plzeň for a single tariff in the city;
- The municipality-established House of Digital Skills offers IT training courses and support for every age category;
- Legal advice bureau for older persons free of charge;
- E-catalogue of social services was awarded “The best electronic service” in the Zlatý erb competition; elderly respondents of a sociological survey of FSS MU (2011) evaluated Plzeň as the most older age friendly regional city in the CR.

The Ministry of Labour and Social Affairs published “Methodology of drawing up local and regional action plans of support of positive, active and healthy ageing. Ideas and inspiration for the municipal governments” (2015), where other examples of good practice are summarised. This publication is available for download at the following link: www.mpsv.cz/cs/22832.

6. Institucionální zajištění politiky přípravy na stárnutí v ČR

Politika přípravy na stárnutí je institucionálně zajišťována širokým spektrem aktérů, zejména to jsou:

Vláda ČR skrze svá programová prohlášení definuje základní vládní a rezortní priority, které zahrnují i cíle z oblasti přípravy na stárnutí. Hlavními tématy jsou především úpravy důchodového systému, problematika průřezových sociálně-zdravotních služeb a sociálních služeb obecně.

Senát a Poslanecká sněmovna řeší problematiku seniorů ve svých příslušných výborech a podvýborech a skrze příslušné organizační složky. V Senátu je to Výbor pro sociální a zdravotní politiku, Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova a Stálá komise Senátu pro sdělovací prostředky. V Poslanecké sněmovně se problematika dotýká Výboru pro sociální politiku a jeho podvýborů: Podvýbor pro nepojistné dávkové systémy, zdravotně postižené, seniory a sociálně ohrožené skupiny, Podvýbor pro pracovní legislativu, zaměstnanost a činnost úřadu práce, a Podvýbor pro sociálně pojistné systémy a důchodovou reformu.

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace je stálým poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) je hlavním koordinátorem politiky přípravy na stárnutí a hlavním gestorem Národního akčního plánu podpory pozitivního stárnutí. Agendu spojenou s touto problematikou řeší především Odbor rodinné politiky a politiky stárnutí v rámci svého Oddělení politiky stárnutí, které plní též roli sekretariátu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace. MPSV řídí také agendu sociálních služeb, zaměstnanosti, nepojistných sociálních dávek a důchodů.

Ministerstva a ústřední správní orgány se podílejí na přípravě ČR na demografické stárnutí v rámci svých definovaných oblastí působnosti. V rámci každého ministerstva je zřízen tzv. Age Focal Point, který aplikuje problematiku stárnutí do agendy daného ministerstva.

Krajská správa a samospráva jsou často hlavními vykonavateli politik vázaných na přípravu na stárnutí. V roce 2015 bylo například převedeno financování sociálních služeb ze státu na kraje, aby byl respektován princip subsidiarity. Stát podporuje a motivuje obce v jejich snažení o vytvoření každému věku přátelského prostředí různými dotačními tituly. Cílem je zajistit větší spoluúčast krajské správy a samosprávy při plnění cílů koordinované politiky přípravy na stárnutí.

Akademická sféra a výzkumné instituce se jednak podílejí na přípravě na stárnutí cílenou výchovou a vzděláváním expertů na problematiku stárnutí, a jednak poskytují expertizy a vytvářejí znalostní zázemí pro tvůrce politik, aby tyto byly podloženy empirickou evidencí.

Neziskové organizace hrají nezastupitelnou úlohu ve výkonu politiky přípravy na stárnutí. Angažují se v řadě oblastí, jako jsou vzdělávání, poskytování sociálních služeb, aktivizace a seniorská advokacie.

INFOBOX 6.1

Mezinárodní spolupráce

Česká republika je členem řady mezinárodních organizací a jejich pracovních skupin, které definují priority v oblasti přípravy na stárnutí na celoevropské i globální úrovni. Jsou to např. Working Group on Ageing, UNECE (pracovní skupina pro stárnutí při Evropské hospodářské komisi OSN v Ženevě); UNECE Task Force for Ageing-related Statistics (pracovní skupina pro tvorbu nových standardů statistik věnovaných stárnutí a kvalitě života ve stáří); Národní síť Zdravých měst jako součást WHO Healthy Cities Project aj.

6. Institutional Support of the Ageing Policy in the Czech Republic

From the institutional point of view, the Ageing Policy is carried out by a wide spectrum of players, especially by the following ones:

The Government of the Czech Republic, through its policy statement, defines the basic government and departmental priorities which also include objectives related to preparation for ageing. The key topics are primarily modifications of the pension system, the issues of cross-cutting social and health services and social services in general.

The Senate and the Chamber of Deputies deal with the elderly-related issues in their respective committees and sub-committees and through relevant organisational units. In the Senate, it means the Committee for Social and Health Policy, Permanent Commission of the Senate for Rural Development and Permanent Commission of the Senate for Media. In the Chamber of Deputies, the topic concerns the Committee for Social Policy and its sub-committees: Sub-committee for Non-Insurance Benefit Systems, People with Disabilities, Elderly People and Groups of People at Social Risk, Sub-Committee for Labour Legislation, Employment and Employment Office Activity and Sub-Committee for Social Insurance Systems and Pension Reform.

Council of the Government for Elderly People and Population Ageing is a permanent advisory body of the government for issues related to older persons and population ageing.

Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic (MoLSA) is the chief coordinator of the Ageing Policy and the main administrator of the National Action Plan for Support of Positive Ageing. The administrative work related to this topic is primarily carried out by the Department of Family Policy and Ageing Policy, specifically its Ageing Policy Unit that also plays the role of the secretariat of the Council of the Government for Elderly People and Population Ageing. The MoLSA is also in charge of administration of social services, employment, non-insurance social benefits and pensions.

Ministries and central administrative bodies take part in the preparation of the CR for demographic ageing as part of their defined scopes of authorities. An Age Focal Point is established at each ministry, applying the topic of ageing in the administrative work of a given ministry.

Regional administration and government are often the main implementers of policies linked to preparation for ageing. In 2015, for instance, financing of social services was transferred from the national level to regions to respect the principle of subsidiarity. The state supports and encourages municipalities in their efforts to create every-age-friendly environment by various subsidies. The goal is to increase participation of the regional administration and government in implementation of the objectives of the coordinated policy on preparation for ageing.

Academia and research institutions, for one thing, contribute to preparation for ageing by targeted education of ageing experts and, for another, provide expert opinions and create a knowledge base for policy-makers so that policies could be based on empirical records.

Non-profit organisations play an indispensable role in carrying out the Ageing Policy. They are active in a number of areas, such as education, provision of social services, activation and advocacy for the elderly.

INFO BOX 6.1

International Cooperation

The Czech Republic is a member of many international organisations and their working groups that define priorities related to preparation for ageing at the European and global level. These are e.g. Working Group on Ageing, UNECE (UNO, Geneva); UNECE Task Force for Ageing-Related Statistics (creating new standards for statistics on ageing and quality of life at old age); a national network of Healthy Cities as part of the WHO Healthy Cities Project, etc.

7. Přehled vybraných neziskových, výzkumných a vzdělávacích organizací spolupracujících na realizaci politiky přípravy na stárnutí

VÝZKUMNÉ A VZDĚLÁVACÍ ORGANIZACE

Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o. s.	www.avid.cz
Asociace univerzit třetího věku	www.au3v.org
BESIP	www.ibesip.cz
CERGE-EI	www.cerge-ei.cz
Český statistický úřad	www.czso.cz
České vysoké učení technické, Centrum asistivních technologií	www.asistivnitechologie.cz
Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta provozně ekonomická	www.pef.czu.cz
Fond dalšího vzdělávání, MPSV	www.fdv.mpsv.cz
Mendelova univerzita v Brně, Ústav práva a humanitních věd	www.pef.mendelu.cz
Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií	www.ups.fss.muni.cz
Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta	www.ff.muni.cz
Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i, Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (projekt SHARE)	www.share.cerge-ei.cz
Ostravská univerzita, Fakulta sociálních studií	www.fss.osu.cz
Psychiatrické centrum Praha / Národní centrum duševního zdraví	www.nudz.cz
Státní zdravotní ústav	www.szu.cz
Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Centrum pro výzkum dlouhověkosti a dlouhodobé péče	www.cello-ilc.cz
Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd	www.fsv.cuni.cz
Univerzita Karlova, Filozofická fakulta	www.ff.cuni.cz
Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta	www.ff.upol.cz
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i	www.vupsv.cz

7. List of Selected Non-profit, Research and Educational Organisations Cooperating on Implementation of the Ageing Policy

RESEARCH AND EDUCATIONAL ORGANISATIONS

Association of Adult Education Institutions in the Czech Republic (Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR)	www.avid.cz
Association of Universities of the Third Age (Asociace univerzit třetího věku)	www.au3v.org
BESIP	www.ibesip.cz
CERGE-EI	www.cerge-ei.cz
Czech Statistical Office	www.czso.cz
Czech Technical University, Center for Assistive Technologies	www.asistivnitechologie.cz
Czech University of Life Sciences in Prague, Faculty of Economics and Management	www.pef.czu.cz
Further Education Fund (Fond dalšího vzdělávání), MoLSA	www.fdv.mpsv.cz
Mendel University in Brno, Institute of Law and Humanities	www.pef.mendelu.cz
Masaryk University, Faculty of Social Studies	www.ups.fss.muni.cz
Masaryk University, Faculty of Arts	www.ff.muni.cz
Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, Institute for Democracy and Economic Analysis (SHARE project)	www.share.cerge-ei.cz
University of Ostrava, Faculty of Social Studies	www.fss.osu.cz
Psychiatric Centre Prague / National Institute of Mental Health (Psychiatrické centrum Praha / Národní centrum duševního zdraví)	www.nudz.cz
National Institute of Public Health (Státní zdravotní ústav)	www.szu.cz
Charles University, Faculty of Humanities, Centre of Expertise in Longevity and Long-Term Care	www.cello-ilc.cz
Charles University, Faculty of Social Sciences	www.fsv.cuni.cz
Charles University, Faculty of Arts	www.ff.cuni.cz
Palacký University Olomouc, Faculty of Arts	www.ff.upol.cz
Research Institute for Labour and Social Affairs (Výzkumný ústav práce a sociálních věcí)	www.vupsv.cz

NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Adra	www.adra.cz
Age Management, o. s.	www.agemanagement.cz
Alternativa 50+	www.alternativaplus.cz
Centrum pro rodinu a sociální péči Brno	www.crsp.cz
Česká společnost pro trénování paměti a mozkový jogging	www.trenovanipameti.cz
Českomoravská psychologická společnost, o. s.	www.cmps.ecn.cz
Diakonie Českobratrské církve evangelické, c. p. o.	www.diakonie.cz
Institut důstojného stárnutí	www.dustojnestarnuti.cz
Elpida, o. p. s.	www.elpida.cz
Gender studies, o. p. s.	www.genderstudies.cz
Gerontologické centrum Praha 8	www.gerontocentrum.cz
Hestia, o. s.	www.hestia.cz
Charita Česká republika, c. p. o.	www.charita.cz
Národní síť Zdravých měst ČR, asociace obcí a regionů	www.zdravamesta.cz
NEBELVÍR, o. p. s.	www.nebelvir.cz
Rada Seniorů ČR	www.rscr.cz
Síť mateřských center, o. s.	www.materska-centra.cz
Společně, o. p. s.	www.spolecne.org
Spolek pro obnovu venkova, o. s.	www.spov.org
Svaz měst a obcí ČR	www.smocr.cz
Ženy 50+	www.zeny50.cz
Živá paměť, o. p. s.	www.zivapamet.cz
Život 90, o. s.	www.zivot90.cz

Pozn.: Další spolupracující organizace, asociace a univerzity je možné vyhledat v seznamu konzultantů uvedených v dokumentu NAP.

Seznam zkratk:

AAI – Index aktivního stárnutí

ČR – Česká republika

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

ČSÚ – Český statistický úřad (www.czso.cz)

EU28 – 28 států Evropské unie

FSS MU – Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OSN – Organizace spojených národů

NAP – Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013–2017
(aktualizovaná verze k 31. 12. 2014)

NON-PROFIT ORGANISATIONS

Adra	www.adra.cz
Age Management	www.agemanagement.cz
Alternativa 50+	www.alternativaplus.cz
Centre for Family and Social Care Brno (Centrum pro rodinu a sociální péči Brno)	www.crsp.cz
Czech Society for Memory Training and Brain Jogging (Česká společnost pro trénování paměti a mozkový jogging)	www.trenovanipameti.cz
Bohemian-Moravian Psychological Society (Českomoravská psychologická společnost)	www.cmps.ecn.cz
Diaconia of the Evangelical Church of Czech Brethren (Diakonie Českobratrské církve evangelické)	www.diakonie.cz
Institute for Ageing with Dignity (Institut důstojného stárnutí)	www.dustojnestarnuti.cz
Elpida	www.elpida.cz
Gender studies	www.genderstudies.cz
Gerontological Centre Prague 8 (Gerontologické centrum Praha 8)	www.gerontocentrum.cz
Hestia	www.hestia.cz
Caritas Czech Republic (Charita Česká republika)	www.charita.cz
National Network of Healthy Cities of the Czech Republic, Association of Municipalities and Regions	www.zdravamesta.cz
NEBELVÍR	www.nebelvir.cz
Council of Elderly People of the Czech Republic (Rada Seniorů ČR)	www.rscr.cz
Network of Mother Centres (Sít mateřských center)	www.materska-centra.cz
Together (Společně)	www.spolecne.org
Society for Rural Renewal (Spolek pro obnovu venkova)	www.spov.org
Association of Towns and Municipalities of the Czech Republic (Svaz měst a obcí ČR)	www.smocr.cz
Women 50+ (Ženy 50+)	www.zeny50.cz
Living Memory (Živá paměť)	www.zivapamet.cz
Life 90 (Život 90)	www.zivot90.cz

Note: Further cooperating organisations, associations and universities can be found in the list of consultants in the NAP document.

List of Abbreviations:

AAI – Active Ageing Index

CR – Czech Republic

ČSSZ – Czech Social Security Administration

CSO – Czech Statistical Office (www.czso.cz)

EU28 – 28 countries of the European Union

FSS MU – Faculty of Social Studies, Masaryk University

MoLSA – Ministry of Labour and Social Affairs

HRE OP – Human Resources and Employment Operational Programme

UNO – United Nations Organisation

NAP – The National Action Plan for Positive Ageing for the Period 2013–2017
(in the updated version as at 31 December 2014)

Použité a doplňující informační zdroje:

Český statistický úřad: www.czso.cz

ČSSZ. 2015. Průměrná výše starobního důchodu u žen prolomila v roce 2014 desetitisícovou hranici. [on-line] Dostupné z: www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2015/2015-02-20-Pr%C5%A4Fm%C4%9Brn%C3%A1+v%C3%BD%C5%A1e+starobn%C3%ADho+d%C5%AFchodu+u+%C5%BEen+prolomila+v+roce+2014+desetitis%C3%ADcovou+hranici.htm

Global Age-Watch Index. [on-line] Dostupné z www.helpage.org/global-agewatch

Krejčířová, O., I. Treznerová. 2011. *Malý lexikon sociálních služeb*. Praha: MPSV. [on-line] (cit. 15. 10. 2015) Dostupné z: www.ftk.upol.cz/_katedry/apa/esf_2_2_0/metodmat/Krejcirova.doc

Mapa ČR: www.mapaceskerepubliky.cz/mapa-kraju

MPSV. 2006. „Rada vlády pro seniory a stárnutí populace.“ [on-line] Dostupné z: www.mpsv.cz/cs/2897

MPSV. 2009. „Vybrané statistické údaje o financování sociálních služeb a příspěvku na péči.“ [on-line] Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/9220/Analyza_soc_sluzby_2009.pdf

MPSV. 2014a. „Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013–2017.“ [on-line] Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/20851/NAP_311214.pdf

MPSV. 2014b. „Podkladová studie. Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013–2017.“ [on-line] Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/22715/Podkladova_studie.pdf

MPSV. 2014c. „Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013.“ MPSV. [on-line] Dostupné z: www.mpsv.cz/cs/3869

Projekce obyvatelstva v krajích. 2014. [on-line] Dostupné z: www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2050-ua08v25hx9

Šatava, J. 2015. „Pracovní aktivita po dosažení důchodového věku: Institucionální pobídky v České republice.“ [on-line] Dostupné z: idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_9_Pracovni_aktivita_duchodcu/IDEA_Studie_9_Pracovni_aktivita_duchodcu.html

Vidovičová, L., Wija, P. 2015. „Pracovní dlouhověkost: východiska, příležitosti, výzvy“. [on-line] Dostupné z: spsds.monitorovani.eu/files/docs/Pracovni_dlouhovestok_%E2%80%93_net.pdf

Wiki Česká republika: cs.wikipedia.org/wiki/Česko

Zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách. [on-line] (cit. 15. 10. 2015) Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/13640/108_2006_2015.pdf

Zpráva o zdraví obyvatel České republiky: www.szu.cz/uploads/documents/czyp/aktuality/Cesi_ziji_dele_ale_trapi_je_civilizacni_nemoci/Zprava_o_zdravi_obyvatel_CR_.pdf

Sources of Information Used and Additional Sources:

Czech Statistical Office: www.czso.cz/csu/czso/home

ČSSZ 2015 In 2014, the average old-age pension of women exceeded CZK 10,000. [on-line] available at: www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2015/2015-02-20-Pr%C5%AFm%C4%9Brn%C3%A1+v%C3%BD%C5%A1e+starobn%C3%ADho+d%C5%AFchodu+u+%C5%BEen+prolomila+v+roce+2014+desetitis%C3%ADcovou+hranici.htm

Global Age-Watch Index. [on-line] available at: www.helpage.org/global-agewatch

Krejčířová, O., I. Treznerová. 2011. *Small Lexicon of Social Services (Malý lexikon sociálních služeb)*. Prague: MoLSA (online) (cit. 15/10/2015) Available at: www.ftk.upol.cz/_katedry/apa/esf_2_2_0/metodmat/Krejcirova.doc

Map of the Czech Republic: www.mapaceskerekrepubliky.cz/mapa-kraju

MPSV 2006 *The Government Council for Elderly People and Population Ageing* [online] Available at: www.mpsv.cz/cs/2897

MPSV 2009 “Selected statistical data on social service funding and home care allowance” (Vybrané statistické údaje o financování sociálních služeb a příspěvku na péči) :[online] Available at: www.mpsv.cz/files/clanky/9220/Analyza_soc-sluzby_2009.pdf

MPSV 2014a. “National Action Plan for Positive Ageing for the period 2013–2017”:[online] Available at: www.mpsv.cz/files/clanky/22733/NAP_2013_2017.pdf

MoLSA 2014b. “Background study. “National Action Plan to Support Positive Ageing for the period 2013–2017” [online] Available at: www.mpsv.cz/files/clanky/22715/Podkladova_studie.pdf

MoLSA 2014c. *Statistical Yearbook on Labour and Social Affairs 2013*. MoLSA. [on-line] available at: www.mpsv.cz/cs/3869

Projection of the Population in Regions. 2014 [on-line] available at: www.czso.cz/csu/czso

Šatava, J. 2015. “Working beyond pensionable age.” [on-line] Available at: idea-en.cerge-ei.cz/files/IDEA_Study_7_Working_Beyond_Pensionable_Age/IDEA_Study_7_Working_Beyond_Pensionable_Age.html

Vidovičová, L., Wija, P. 2015. “Occupational longevity: Starting points, opportunities, challenges” (Pracovní dlouhověkost: východiska, příležitosti, výzvy). [on-line] Available at: spsds.monitorovani.eu/files/docs/Pracovni_dlouhovestost_%E2%80%93_net.pdf

Wiki Czech Republic: en.wikipedia.org/wiki/Czech_Republic

Act No. 108/2006 on social services. [on-line] (cit. 15/10/2015) Available at: www.mpsv.cz/files/clanky/13640/108_2006_2015.pdf

The Report on Health of the Population of the Czech Republic www.szu.cz/uploads/documents/czcp/aktuality/Cesi_ziji_dele_ale_trapi_je_civilizacni_nemoci/Zprava_o_zdravi_obyvatel_CR_.pdf

PODĚKOVÁNÍ:

Autory použitých fotografií jsou účastníci fotografické soutěže Úhel pohledu, kterou pravidelně organizuje brněnské sdružení Ženy 50+ (<http://www.zeny50.cz>) a fotokroužku Fotoženky (<http://www.fotozenky.cz>), fotografka Alice Prokopová a Jana Janderová, Diakonie ČCE, Karel a Hana Rabenhauptovi, město Prachatice, Marie Palková a "Generace bez hranic", z. ú., Družec. Zdrojem demografických dat, není-li uvedeno jinak, je Český statistický úřad (www.czso.cz).

Účelová publikace.

ACKNOWLEDGEMENT:

Authors of the photos are participants of the photo contest Angle of View (Úhel pohledu) which is regularly organised by the Brno association Women 50+ (Ženy 50+, see <http://www.zeny50.cz>), and the members of amateur photographers' club Photowomen (Fotoženky, see <http://www.fotozenky.cz>), photographers Alice Prokopová and Jana Janderová, Diaconia of the ECCB, Karel Rabenhaupt and Hana Rabenhauptová, Town of Prachatice, Marie Palková and the registered institute "Generations without Borders", Družec. The source of demographic data, unless stated otherwise, is the Czech Statistical Office (www.czso.cz).

Special-purpose publication.

Položka	Popis
Informace o projektu	Publikace „Politika přípravy na stárnutí v České republice / Ageing Policy in the Czech Republic“ byla vypracována v rámci plnění in-house zakázky „Zpracování podpůrných materiálů pro oblast sociálního začleňování, boje s chudobou a přípravy na stárnutí (analýzy, metodiky, návrhy, informační materiály) a zajištění osvěty v této oblasti“, která je součástí projektu „Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“, registrační číslo OP LZZ: CZ.1.04/3.1.00/04.00016
Garant projektu	Česká republika – Ministerstvo práce a sociálních věcí
Lokalita	Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2
Osoba oprávněná jednat jménem realizátora	Mgr. Michaela Marksová-Tominová Ministryně práce a sociálních věcí
Kontaktní osoba	Ing. Jana Ryšánková
Datum zpracování	11/2015
Zpracovatel	Fond dalšího vzdělávání, Na Maninách 7, 170 00 Praha 7, IČ: 00405698
Odborný garant	Mgr. Ilona Štorová
Řešitelský tým	Mgr. Lucie Vidovičová, Mgr. Veronika Khýrová
Recenzenti	Mgr. Olga Starostová, Ing. Marta Koucká, Ing. Jana Ryšánková
Grafická úprava	Ing. Daniel Tlamka

Item	Description
General information	Publication „Politika přípravy na stárnutí v České republice / Ageing Policy in the Czech Republic“ has been created within in-house contract „Creating supportive materials for social inclusion, fighting poverty and preparing for aging (analysis, methodologies, proposals, information materials), as well as providing enlightenment activities in these areas“, as a part of the project „Promoting social integration at local and regional level“, HRE OP registration number: CZ.1.04/3.1.00/04.00016
Public beneficiary	Czech Republic – Ministry of Labour and Social Affairs
Locality	Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2
Statutory representative	Mgr. Michaela Marksová-Tominová Minister of Labour and Social Affairs
Contact person	Ing. Jana Ryšánková
Production date	11/2015
Supplier	Further Education Fund, Na Maninách 7, 170 00 Praha 7, OID: 00405698
Guarantee	Mgr. Ilona Štorová
Authors	Mgr. Lucie Vidovičová, Mgr. Veronika Khýrová
Reviewers	Mgr. Olga Starostová, Ing. Marta Koucká, Ing. Jana Ryšánková
Design	Ing. Daniel Tlamka

Publikace vznikla v rámci projektu „Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“, reg. č. OP LZZ: CZ.1.04/3.1.00/04.00016.

This publication has been created within the project „Promoting social integration at local and regional level“, HRE OP reg. number: CZ.1.04/3.1.00/04.00016.